

౩౫౬౩౦

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6. } చెన్న పట్టణము 1919వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 22 వ తేది సోమవారము } NO. 143
సంపుటము. ౬ } సిద్ధాద్ధి నామ సంవత్సర భాద్రపద మాస బహుళ చతుర్థి గత. } సంచిక ౧౪౩

మంచి మేలు వస్తువుల నే ప్రోగు చేయుము.

రాణిపేటలో నుండు ఈస్టిండియా డిస్ట్రిబ్యూట్ అండు మంగర్ ఫ్యాక్టరీ (లిమిటెడ్)
కంపెనీవారి రసాయనిక శాఖవారిచే తయారుచేయబడిన మంచి మేరైన

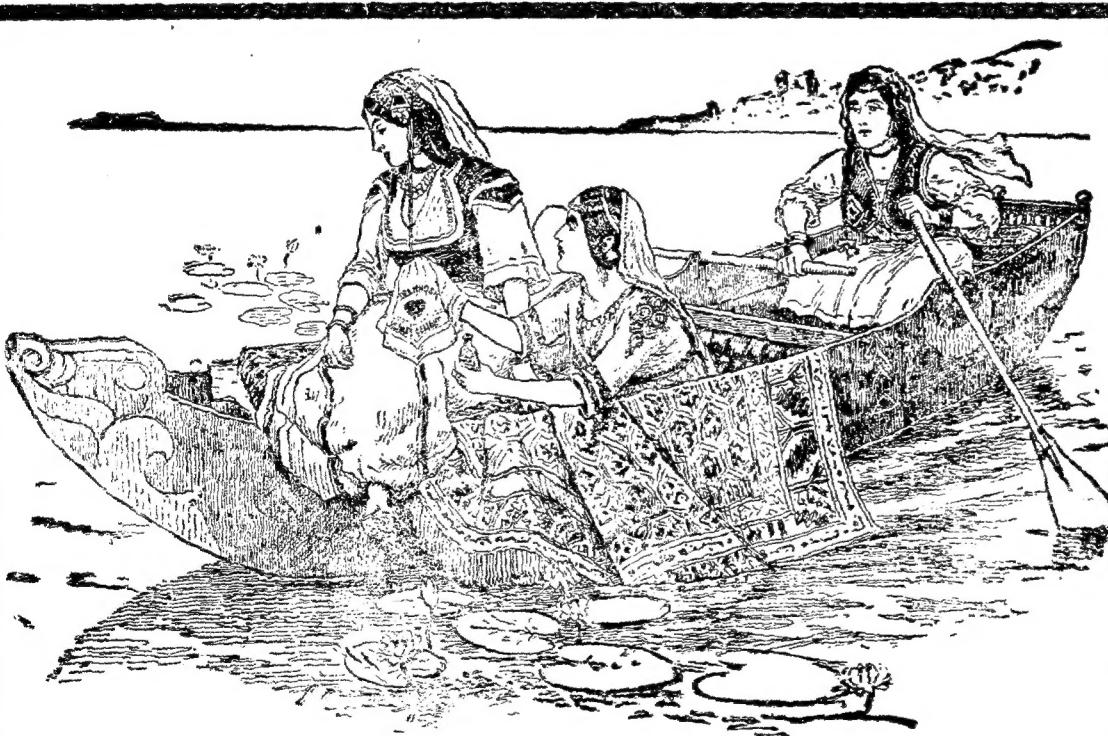
ఎవ్ నమ్ వుప్పు పచ్చ అన్న భేది
ఆర్కాటు అంటురొగ నివారణద్రవము

వివరములకు, ధరల బాలితాకు యిట్లు వ్రాయుడు :

ప్యారీ అండు కంపెనీ, మేనేజింగు ఏజంట్లు,

పోస్టు బాక్సు నెం 12. మద్రాసు.

(1601)
A

వేసవి మిడిఎండ

దీక్షణుగ నుండి నగరమున విధులలో ధూళిలేకును జననమృత్యుముగ నుండి చల్లనిగాలి కాధారము లేని తరుణమున
వాయుచలనమే లేని కాలమున కనబడునాసి కొంతకాలముండి

ది ల్ కుష్

మంగంధమును చూరగొనదు. ఆ మహానవ మిథు నవనవోద్యాన సంచారానందమును స్మరణకు తెచ్చి అపూర్వ
స్వప్నములకు కలిగించును. కావుననే యెల్ల వారును

ది ల్ కుష్

సీసాలను తమ అలంకార వేటికలం దమర్చుకొందురు.

(1299)

ది ల్ కుష్

అపూర్వమును సౌఖ్యమును అమందానందకరమును మంగంధమును కలిగించును. సర్వాలంకారములకు నిది వాయక
మణి. వెళ్లూను, పోలుయొజస్వీవరత్నులను తెలియగోరువా రిట్లు వ్రాయవలెను.

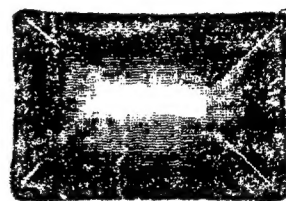
జి. ఎన్. వి. అయ్యరు అండు కంపెనీ, 13/286, అప్పాబిల్డింగ్సు, వైనాబజార్ రోడ్, మద్రాసు.

H. BOSE, Manufacturing Perfumer, 61/3 Bowbazar Street, CALCUTTA.

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

వివోదమైన గాలి తలగడలు.

పీడింతుండు కొరకొయియొక్క మరచిలన పీడితని
కాలనిననలకు గాలిని నింపుకొని మరను మునుకటికతె తిల

దిన యెడల మిక్కిలిసౌఖ్య
కరిమైన తలదిం దగును. ఆ
క్రమరేనప్పుడు మరనుతీసి
గాలియంతయు పోయినతే
జేబులో గాలి పడియందు
గాని యుంచుకొనవచ్చును.
ఇది శిరోబాధ కలవారికిని,

ప్రయాణికులకును తదితర ప్రవాసానాస్వయమునకును మిగుల
ప్రయోజనకరమైనది. పిళిసారిపరీక్షించి సౌఖ్యమును పొందు
తలదిండు 1-8 అణాలు 0-8-0, కపాలభయ్య కర్తవ్యము.
(536) చిరునామా:- ధనలక్ష్మీ కంపెనీ,
నెం. 6, బెంకటేశ్వర స్త్రీపీఠ, పాపాలూరుపేట, మద్రాస్.

Beauty is the Heavenly
Boon

It can only be obtained by beautify-
ing the hair and our preparation is the
only one which has helped throughout
use only 490

Parastan Hair Oil (Regd)

It makes hair soft and shining. It also
strengthens the roots of hair 490

TAKE LADIES
LEARNED CARE
LAWYERS CARE

to use our Parastan Oil for keeping your
brain cool,

Price Re. 1/- Postage Extra

Agents:-

F. Hassanali & Co.,

51, China Bazaar, G. T. Madras

NOTE:-Please try Parastan Liquid Soap Re. 1-0-0

కాని బాంబే... ఇది ప్రపంచవ్యాప్తముగా ముఖ్యము
సంఖ్యనుబోధించు సమస్యనుబోధించు ముఖ్యమైనది.
ఇంకను జరిగినతరువాతను కల 0-4-0 పోస్టేజీ నెం.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కా ర్యాలయము, తెలుగు వెట్టిపేట, మద్రాసు.

HEALTH FOR A POSTCARD

If you suffer from Functional Weakness, Exhaustion
and Impotency, take the first step to health by sending
for the Free Descriptive Booklet which describes Dr.
Bier's Principle of Obstructive Hyperaemia, and its prac-
tical application known as the Erectruss. The Erectruss
treatment has cured where other methods had failed
and a perusal of the Booklet will make it clear to you
why Erectruss has superseded all other remedies. Ere-
ctruss has been aptly described "as an aid to Nature"-the
actual cure being effected by an "excessive accumulation
of the blood in the diseased part." the Erectruss being the
means by which the desired accumulation is obtained.
This method is essential "Natura" - that is why it has
performed such miraculous cures. Write for Booklet by
next post to Erectruss (A. P.) Bureau in the East, Bataia
(India.)

DR. BIER'S ERECTR

(669)

National Psycho Physical Culture
University College
WANTED—STUDENTS
Fees Moderate, Apply for Particulars to:—
Prof. B. RAMAJOGA RAO,
10, Audiappannaik Street, (Upstairs) Madras.

160 పులల పుస్తకము ఉచితము

అశోకపుత్రుడు కాశ్యోపమును పొందుట పూర్వ
భావికమైన కోర్కె దినుడు అనునందుండువలననే కల
నుచున్నది. ఈ పుస్తకమైన పుస్తకము అశోకపుత్ర
మును కలంగజేసి కేరళపూర్వమును దృఢపూర్వమును, ఆ
యుద్ధపుష్టిని ఇచ్చుచును. ఈ పుస్తకము ఇతరముగా
నిండుబడును. పొట్టునాదియు మే మే ధరించి వంతుక
ము. నంతునే ప్రాంతకోరడము. (219)

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అతంకనిగనా కొవభాలం, 157, బాద్మి, మద్రాస్

ఆంధ్రదేశ బక్రెట్టు వనైరాలు.

మన రాను గవర్న మెంటు వారికిన్ని
మెహారు గవర్న మెంటు వారికిన్ని,
మొనిసిపాలిటీలు, తాలూకా బోర్డులు,
యూనియనులు, స్కూలులు వగైరా
లకు సప్లయ చేయు, కొలితపాత్రలు,
తూనిక గుండ్లు, త్రాసులు, ఆపీను
పేనాకత్తులు, కంకాడీలు, మొనిసిపల్
లాండర్లు, వాటి స్తంభములు, బావుల
గిలకలు, చెత్త వేయు తోట్లు నిర్మ
తోడు బక్కిట్లు, స్నానము చేయు
వెద్ద తోట్లు మొదలగు యా వస్తు
సామానులు, విశేషపు మాదిరి వేర్వరి
యగు పనివార్ల చేయి క్రియిల్లిబిటువుగా
తయారు చేయించి కల సవరణముగా సప్లయ చేయబడు
గాన వలయువారు క్రింది ఆదేశమువారిని విచారించు ప్రార్థితులు.

జనరల్ ఇండస్ట్రీయల్ ట్రైసింగ్ వర్కుస్,
(1742 ది 5 624 నార్) కంట్రాక్టరుస్, నెల్లూరు.

తీరుమల తీరుపతి వగయిరా దేవస్థానము
లలో 1919 సం॥రం జూలై ఆగష్టు నెలలలో
రాబడిన బంగారువగయిరా వస్తువులు యాదిగువ
కనుపరచిన వాటిని 1919 సం॥రం శైష్టంబరు నెల
తే 29 దిలు సోమవారం వరకు 12 ఘంటల
మొదలుకొని తీరుపతిలో దేవస్థానం ప్రెసిడెంట్ ఆఫీ
సు వద్ద ఆదినమున్ను తర్వాత యేలం పూర్తిఅయ్యే
వరకు వ్రతదినము ఆదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం
వేయబడును. యేలములో సవాలుచేయు కోరు
వారు దేవస్థానం కచ్చేరిలో ముందుగా నఫరు 1
(రూ 100) నూరురూపాయలు ధరావత్తుకట్టి యేలం
ములో సవాలుచేయుటకు అర్హతను పొందవల
సినది. యేలం యాదిగువ చేవ్రాలుచేసినవారివల్ల
మంజూరు అయినతేది లగాయతు 30 దినముల
లోకల యేలం మొత్తం చెల్లించి లాట్లకు పుచ్చు
కొనవలయును.

మూల వివరం.	కుమారు మొత్తం.
1 బంగారు దఫా ఒకటికి తుల్యము 30 మంత్లు	670 తుల్యము
2 బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు	6
3 వెండి దఫాకు 1000 తుల్యము మంతున	3940
4 వెండి నాణ్యములు లాటుగా రకములు	6
5 పోలి శిఖాస్పములు	6280
6 తేగడ రూపాయలు	2060
7 తేగడపైసాలు ఒకలాటుగా	270
8 రామరూ ఒకలాటుగా శేర్లు	640
9 రామరూ రా పాత్రలు ఒకలాటుగా శేర్లు	860
10 వస్త్రములు వస్త్రాలు	"
11 కర్పూరం వస్త్రాలు పిల్లర పనికి సామానులు	"
దేవపాపం అప్పిదు వివరము	M. Suryanarayana Rao.
16-9-1919	For విచారణ కర్త.

స్థానికాది వార్తలు

పాంచాలదేశ సహాయనిధి.

అంధ్రరాష్ట్రీయ స్థాయి సంఘము వారియ్య	
టెక్ వాగ్దానము చేసిన రెండువేల రూపాయల	
క్రిందను వచ్చిన ద్రవ్యము ఇదివరకు (22-8-19)	
ప్రచురించినది	6-11-0
జేమలరత్న రామదాసు పంతులుగారు.	250-0-0
బి. ఎస్. కర్మగారు.	100-0-0
కె. నాగేశ్వరరావుగారు.	100-0-0
పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారు.	50-0-0
బందరు డి. కాలేజి విద్యార్థులందరూ ఉపాధ్యక్షులు	
యలవలప వసుధా ది. కామేశ్వరరావుగారి	
ద్వారా సేద్యము.	11-0-0
బందరు పాఠశాల వసుధా కామేశ్వరి 188-0-0 లు.	
	517-11-0

ఇందులో 256-0-0 రూపాయలు పండితమదనమోహన మాలవ్యగారికి పంపియిస్తుంది.

పన్నవంతరి జయంతి.

అయ్యర్వేదప్రదర్శనము—ఈనెల 25-వ తేదీ మొదలు ఆరవ వరకు ప్రతి యావరాష్ట్రము 3 గంటలు మొదలు స్వాయంకాలము 6 గంటల వరకు సార్వజనికముగా జరిగెను. ఉపన్యాసములు ప్రతిసాయంకాలము 5-30 గంటలకు ప్రారంభింపబడును.

కార్యక్రమము.

అయ్యర్వేదకళాశాలలో ఈనెల 25-వ తేదీన ఆయుర్వేదప్రదర్శనమును దాని యావరాష్ట్రములనుగూర్చి వైద్యరత్నపండిత డి. గోపాలాచార్యులు డాక్టర్ ఎమ్. సుబ్రహ్మణ్యయ్య, బి. ఏ. ఎమ్. బి. అనంద్ సి. ఎమ్, డాక్టర్ ఏ. లక్ష్మీనాథ, బి. ఏ. ఎమ్. బి. అనంద్ సి. ఎమ్; ఆయుర్వేదాచార్య ఎస్. మాధవమూలమగారు; 26-వ తేదీన వేదములను ఆయుర్వేదమునుగూర్చి ఆయుర్వేద భూషణ ఎమ్. దొరసామయ్యంగారు; 27-వ తేదీన త్రిదోషములనుగూర్చి వల్లెయి వల్లభుమందర మొదలియ్యగారు; 28-వ తేదీన అగస్త్యసంక్రమణమునుగూర్చి కిరీటమునుగూర్చి సి. భద్రరామయ్య మొదలియ్యగారు; 29-వ తేదీన బ్రహ్మచర్యమునుగూర్చి వైద్యవికారద కే. ఏ. వేంకటాచలకాశ్రిగారు; అక్టోబరు 1-వ తేదీన గుణపాఠమునుగూర్చి సి. ఎస్. మారుగో మొదలియ్యగారు; 2-వ తేదీన అంతుచ్యాధులను వానిని నివారించు మార్గములనుగూర్చి వైద్యరాజు డి. ఎస్. అవధానిగారు; 3-వ తేదీన పరకాగన్త్యుల నిర్ధారణములనుగూర్చి ఎస్. యతిరాజులు; నాయుడుగారు; 4-వ తేదీన కాలక్యంఠమునుగూర్చి వైద్యవికారద కే. జి. నరేంద్ర కాశ్రిగారు ఉపన్యసించెదరు.

ఇతరోపన్యాసములు.

అక్టోబరు నెల 6-వ తేదీన మైసూరులో ఆయుర్వేదాచార్యకళాశాలలో, 8-వ తేదీన తిరుచిక్కోటిలో ఆయుర్వేదాచార్యకళాశాలలో, 10-వ తేదీన పరశురామలో ఆయుర్వేదాచార్యకళాశాలలో, 12-వ తేదీన రండియాల్లో ఆయుర్వేదప్రదర్శనమునుగూర్చి, 14-వ తేదీన సామలూరులో ఆయుర్వేదమును స్వతంత్రంగా, 18-వ తేదీన ముత్యాలపేటలో ఆయుర్వేదమును పాఠశాలలో, 21-వ తేదీన మదరాసు ఆయుర్వేద కళాశాలలో భవ్యంతరి జయంతినిగూర్చి ఉపన్యసించుదును.

పన్నవంతరి సభవారి ఆంధ్రవక్తృత్వ పరీక్ష

తరీఖ తేది: 28 సెప్టెంబరు 19

ఈనెల 28-వ తేదీ యావరాష్ట్ర మధ్యాహ్నము (బ్రాడ్వే) యందలి సభాధనమున ఆంధ్రవక్తృత్వ పరీక్ష జరుగును. ఇదివరకు సభలను నేర్పరచిన బహుమతుల నొందని, విద్యార్థులు కాని, యాంధ్రవక్తృత్వ లక్షణము పోటీ చేయవచ్చును. ఏ విషయమై మూలాధారములను పరీక్షించి యావరాష్ట్ర తెలుగును, మాతృక పరీక్షను నిశ్చయించుదురు. అధిక సంఖ్యకు లగు తరీఖకు యభిప్రాయము ననుసరించి కృతార్థులైన యభ్యర్థులలో మొదటి యావరతును చెరి యొక బంగారుతరీఖను విజయవరముగా బహుమానముగా నొసంగెదను. తరీఖకుల తారతమ్యము కూడ పరీక్షకుల యభిప్రాయము ననుసరించి యుండును. ఆంధ్రవక్తృత్వ పరీక్షకులు కాక నాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి కొక తరీఖను డాక్టర్ కే. ఎస్. కేసిగారి కొక తరీఖను ఇచ్చుట కంగీకరించిారు. రాకపోకల కల్పులు అభ్యర్థులకు ధరింపరాదు. పోటీ చేయగోలవాడు 27-వ తేదీలోపల సభా కార్యాలయము చేదనల్లు తన దరఖాస్తును పంపవలయును.

కాళ్ళ కూరి గోపాలరావు, విద్యాభ్యాసకార్యనిర్వాహకసభ్యుడు.

మహాత్మ్య గాంధీనిధి:—మహాత్ముని 51-వ వర్ధంతి దినమున బొంబాయి నగరమున సమర్పించుటకు లాహోరు పాఠశాల భవనము ననుకూలముగా నున్నది.

టర్కీ సామ్రాజ్యము:—ఆఫ్ఘనిస్తాన్ మహమ్మదీయులు ఆగాఖానుగారి విజృంభి సమర్థించుచున్నారని అంజమాని యస్థానియ సంఘ కార్యదర్శి ప్రధానమంత్రి ఇండియా మంత్రిరాజుపతిపతి గార్లకు తెలిపినట్లు నమోదన

మదరాసు శుద్ధిసభ:—రేపు తెల్లవారి 8 గంటలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయమున ఆంధ్రప్రతిభాధిపతులు కాక నాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి యభ్యర్థనక్రింద పారసీమీ వతి శ్రీమతి జి. మణిమృగాల ఆధ్వర్యమున ప్రవచనము గాఢించుదురు.

మట్టిపాత్రలయంత్రశాల:—కొన్ని సంస్థానము నందలి వేరువేరుకముల మన్ను పరీక్షింపబడినది. మట్టిపాత్రలను చేయువిధానమును బాగుగా నభ్యసించుటకు సంస్థానము వారికిని పంపిరి. ఇప్పుడా యంత్రశాల వేర్వేరుకములకు 12,196 ల నొసంగిరి. నిపుడుకల నెలకు రు 150 లు తీరమిచ్చెదరు.

వంజాబు రిలీఫ్ ఫండు:—గంధిగారి జన్మదినోత్సవ సమయమున ఈక్రింది వసూళ్లు చేయబడినవి. ముంబైలకు రు 228 లు వసూలయ్యెను. ఇందులో రు 101 రూ.లు పురపాలకముదాను పొలియగాకే వేసిరి అరుండేలుగారి దంతపు వివాహక ప్రతిభకు లేబరు. యూరియనువారు 82 రూపాయలకును, డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి సరిగ కామయంబరమున కలాపి ప్లేడరు వారిదరాముగారు 115 రూపాయలకును, మరొకరి కన్యపుత్రులను మరొకందరు 28 రూపాయలకును కొనిరి. కే. ఎస్. వేంకటరామయ్యగారు ఫండు బహుమతిమీదను బాగుగా తిలకు విసెట్టు (తెలియకు మరొకరి నెలకు చిల్లరకన్యపుత్రులను ఇచ్చివారు.

బాలభటులు:—“సంఘము పురంబున ఈనెల 27-వ తేదీ లగాదుకు 10 దినములు బాలభటుపాఠశాలకు జరుగునని యిదివరకే ప్రచురించినట్లుండెను. శిశుస్థానము విషయమై దిక్కుబాటుసమాజపు మండరము బాగుడు నని రామమూర్తిగారు వారి యభిప్రాయమును తెలియిచ్చి కాని ఆచ్యుట భోజనమును చేయుటకు తగుననుకూల లేని హేతువునను, ఎక్కువమంది విద్యార్థులు వచ్చిన స్థలము చాలదను కారణమునను, మరొక స్థలము నిర్ణయించదలెనునది. అయ్యది రియల్వేస్టేషనున కానుకొనియున్న శ్రీరాజువారి కంపాండులోనున్న వడమటిపైపు బంగారా యేర్పాటు చేసియుంటిమి. 28-వ తేదీ రాత్రికే గుంటూరు రావలయును. 27-వ తేదీ

యందయునున కేల పోరంకనుకు. కేల పోరంక నకున యెదురు విషయమై యోచించుదును. మధ్య కచ్చిసవారు చేర్చుకొనుటకు.

బొంబాయి శాసనసభ:—వర్షములు బాగుగా కురిసినవి. పంటలు బాగుగా పండెను. ఆహారసాధ్యముల భరణు తగ్గినవో దొరతనమునకు పరిశీలనమును తొలగించగోతు మన్నారు. పరిశీలనములను లాభపాటి వ్యాపారము పూర్తిగా నంతరింపకున్నను వీలవకు చాల సదుపాయము కలిగినది. గడ్డిబీడులను గూర్చి ఏర్పాటు చేయుటకొక యభ్యర్థిని నియమించబడినది. పారిభాషిక ఆర్థికవిద్యలను వ్యాపింపజేసి తేలికపరీక్షలను నభివృద్ధి నొందించుటకు దొరికిననుచు రాజ్యాధిపతులున్నారు. కరాచీ బొంబాయి నగరములందు గృహనిర్మాణ మర్త్యసరము. బొంబాయిలో 1125 యావరముల భూమియందు ఒక్కొక్క మటుంబునునవ మూర్తిము చాలిన 50 వేల యిండ్లను కట్టించుటకు ప్రయత్నించును జరుచుచున్నవని గవర్నరుగారు శాసనసభ యందు నుడిచిరి.

ఇకమొదట సమ్యక్ములను తెలుపుటలో అలస్యము జరుగకుండుటకు సభాధనమును మనకప్రక్క చేరువేరుగా రెండుబల్లులు చేయుదును. సమ్యక్ముల నిశ్చయించినవయము వచ్చినపుడు అనుకూలు కొకబల్లకడకును ప్రతికూలును మరియొక బల్లకడకును బోయి తన అభిప్రాయములను వ్యాఖ్య చేయునని గవర్నరుగారునుడిచిరి. ఫింపులను మరొకబల్లవారా పంపగోతునా కల్లు పంపకునని పుంజాబి గవర్నరుగారునుడిచిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడినది. ఇండియా దొరతనమువారి అనుకూల ఆవరణ మెరుగునై. సందారము చేయుకల్లును మొనప్పేట్లు సాధ్యమైనంతవరకు కేసులకుచివరకు చేయకూడదు తీర్మాన మంగీకరింపబడినది. ఒక రాష్ట్రమునుండి ఆహారసాధ్యములను మరియొక రాష్ట్రమునకు తరలించుటకు నిషేధము తీర్చితిరి తొలగించబడునని దొరతనమువారి ప్రతిభయు నుడిచిరి.

ఇంగ్లీషును పనులు చాల యెక్కువగా జరుగుటకు తగిన ఏర్పాటులు శ్రేణులుగా జరుపబడతవి. కావనసభవారికి సంగీకరింపబడిన తీర్మానములనుగూర్చి దొరతనమువారు చేసిన పనిని వివరింపలేనని ఈనెల 20-వ తేదీన పూనానగరమున జరిగిన బొంబాయి శాసనసభలో ముఖ్యమంత్రియ దాను ధాతురుదానుగా రెండుతీర్మానములనుపాడిరి. మొదటి తీర్మానము సభవారిచే వామోదించబడినది. మొదటి దానిని పునపాదకు అవసరమొందిరి. మొదటి దానిని గూర్చి సాధ్యమైనంతవరకు భవలోకమును కలిగించుటలేదనియు పునపాదదానినిగూర్చి ఉచితసమయమున వివరించుటకు దోరతనమున య ప్రభుత్వ ప్రతిభయు నుడిచిరి.

సంపాదకుని హత్య:—రంగూరులో బర్మాభిమతిలో ప్రకటించుకు నొకవక్తరికు సంపాదకుడుగా నున్న మంగు థికు అను నతని నెర్రోచంపిరి. నెర్రుజరుగుచున్నది ఇది రాజకీయ సంబంధమును హత్యయని కొందరు తలంచుచున్నారు. అతని మటుంబమునకు భరణమును చేయవలెనని కోరుచున్నాడు.

జాతక మార్తాండుము

గోపాలపురం కాపురములు (బహుశ్రీ) ఆరెడ్ల వేంకట కాశ్రిగారిచే రచియింపబడి క్రియమునకు సిద్ధముగానున్నది. కొద్ది ప్రతులుమాత్రమే కలవు. ఈపుస్తకము శ్రీధర్మ ఒకటి రెండు పాఠాలు పరిశీలించినయెడల తన జననచక్రములకు బట్టి భూతభవిష్యద్వర్తమాన ఫలములను స్వోచ్ఛిన్నమున సహజము లేకయే తమంతట తాము తెలిసికొనుటయేగాక స్వోచ్ఛిన్న కాశ్రియలోని మర్మములను అతి సూక్ష్మముగా గ్రహింపగలుగుదురుట కారంతయు సందేహములేకు ఇంద్రునుమోడ ముఖయేదై జాతకములు చక్రములతో సహా ఉపాచారముగా విశేషింపించి పొందుపరచబడినది నెల రు. 2-2-0 లు.

చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహంగారి వరలలు, శాటకములు, పానుగంటివారి శాటకములును ముఖ్యము నొకటను. వర్తకులకు సరసమైన భరణ కీలుబడును. (1669)

గోదావరి ఋషిడిపో, రాజమండ్రి.

ఇప్పుడే పాంతుకవేనాలు వచ్చినవి.	
భాకబురు రు. 8-4-0	సెప్టూక్ నెం. 210 రు. 8-12-0
స్వాక్ రు. 6-4-0	డిబ్ 205 2-8-0
వాటర్ మెక్ 8-12-0	డిబ్ 200 1-12-0
గిరి బ్రదర్సు, ప్రేమనర్సు, ట్రిప్లికేట్, మద్రాసు.	

ప్రకటన.

శేష మహాలయ మగుటచే ఆంధ్రపత్రిక
వెలువడదు— సంపాదకుడు.

ఆంధ్రపత్రిక

1919-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 23-వ తేది

మంగళవారము.

గాంధీ మహాత్ముని వర్ణంతు

ఏ మహాపురుషుని నామస్మరణము క్రజల కుత్సాహమును గలిగించునో ఏ మహానుభావుని నామసంక్షేప్తము విశుద్ధభావముల నుదయింప జేయునో ఏ మహాత్ముని కవిత్వచరిత్రామృతాస్వాదనము మహాదానందమును గలిగించునో ఆధీపుని ఆ దేశభక్తుని ఆ కరుణాసాంద్రుని ఆ సత్యవ్రతుని వర్ణంతుత్వమును భారతభూమియందు విజయ భావములతో సదభిమానముతో నాదిత్యవాస రంబున క్రజలు జరిపిరి. బీదల కన్నదానమును చేసిరి. సానియముల నొసగిరి. కలహారములను బెట్టిరి. భజనలను జేసిరి. సంక్షేప్తములను గావించిరి. మహాహాసవ్యాసము నిచ్చిరి. క్రజలు వివిధ క్రుదేశములందు జరిపిన వర్ణంతుత్వములు క్రజల భక్తికిని విశ్వాసమునకును ధర్మగ్రహణ శక్తికిని నిదర్శనములు. భరతఖండమునందు దేశారాధన మునకై ధర్మోపదేశములను జేసిన జ్ఞానయోగులు గలరు. దానములను జేసిన మహాదాతలు గలరు. కార్యజ్ఞులైన రాజ్యానితిజ్ఞులు గలరు. కార్యదక్షులైన కర్మయోగులు గలరు. వర్తమాన కాలము నందు దేశోద్ధారకులందు గాంధీ మహాత్మునకు గల గౌరవము ప్రతిభ నాయకత్వము అద్వితీయముగ నున్నది. గాంధీ మహాత్ముని సేవావర్త్యము, కార్యదక్షత్వము, సత్యప్రియత్వము, ఆత్మవిశ్వాసము, అహింసాధర్మము, ఆత్మత్యాగము, వారి మాహాత్మ్యమునకు మూలబీజములు. మహాత్ముని నిర్మలాంతరంగమును వారి కరమశత్రువులను సయితము సత్యకరవశులను జేయుచున్నది. తామస రాజస భావ బద్ధమైన క్రవంచమునకు మహాత్ముని సాత్వికభావము తారకముగ నున్నది. క్రవంచమునందు బలాధారమున ధర్మసంస్థాపన జేయుట కసంతములైన క్రయత్నములు జరిగినవి. మత సంస్థాపకులు బలాధారమున మతములను వ్యాపింపజేయు బూనుకొనిరి. సామ్రాజ్య స్థాపకులు బలాధారమున రాజ్యధర్మమును వ్యాపింపజేయు నెంచిరి. అర్థకాములు బలాధారమున సంపన్నత్వమును నెలుకొలువ పాటువడిరి. ధర్మాభిమానులు బలాధారమున ధర్మసంస్థాపనమును జేయు బ్రయత్నించిరి. సత్యమైన ధర్మాధార రహితములను నసత్యమైన బలాధారసహితములును నైన విశ్వకయత్నము లన్నియును మహాకల్యాణమునకు నిరుపయోగము లైనవి. బుద్ధజేవుని రాజ్యత్యాగము, ఏనుక్రీస్తుని ప్రాణత్యాగము శుకుని భావత్యాగము ధర్మవిజయము నాచంద్రతారార్కముగ లోకమునకు బోధించుచున్నవి. విషయ వ్యాసంగ సమ్మోహితమైన లోకమును వర్తమాన యుగమునందు ధనవ్యామోహము రాజ్యవ్యామోహము బలవ్యామోహము విద్యావ్యామోహము భోగవ్యామోహము సంపూర్ణముగ నావహించినవి. వ్యామోహభరితు

లైన భారతీయులను ధనదాస్యము, రాజ్యదాస్యము, భాషాదాస్యము, భావదాస్యము, ధర్మదాస్యము సంపూర్ణముగ నావహించినవి.

ఆవరణబద్ధమైన భారతజాతికినిర్గమనమునకై మహాపురుషులు మహాద్వారనిర్మాణమునకు బూనుకొనిరి. ఒక మహానుభావుడు నిర్గమనమునకు కర్మయోగమార్గమును చూపెను. ఒక మహాపురుషుడు నిర్గమనమునకు భక్తియోగమును గనుపరచెను. ఒక మహానుభావుడు నిర్గమనమునకు రాజ్యయోగమును బోధించెను. ఒక మహానీయుడు సాంఘిక నిర్గమనము నుపదేశించెను. ఈ నిర్గమనములు సంపూర్ణావరణబద్ధమైన భారతభూమికి బహిర్గమనమునకు సాధనములు గాలేదు. రెండు శతాబ్దముల సామ్రాజ్యసంస్కర్తము భారతీయుల యావరణమును బలపరచినది. ఉపదేశకుల యుపదేశములు ప్రయోజనకరములు గాలేదు. ఆత్మనిర్గమనము లేని వారలకు కరుల యుపదేశములు తారకములు గావు. యువజన హృదయములు నిర్గమనమునకై వరతపించుచుండెను. బలవ్యామోహము ధనవ్యామోహము భోగవ్యామోహము భారతీయులకు సత్యద్వారమును దూరముచేసినవి. అధికారులు దిక్కుదిశను గనలేని క్రజలను నిర్బంధక శాసనములతో బంధించుటకు ప్రకటించిరి. వత్రికాశాసనము సభాశాసనము దేశసంరక్షకశాసనము రౌలటు చట్టము సాళబంధములను బిగదీసినవి. క్రజలు భీతావహాచిత్తులై నిశ్చేష్టత్వమునుబూనిరి. ఈ సందిగ్ధసమయమునందు ఈ విషమదశయందు గాంధీ మహాత్ముడు సత్యద్వారము మోక్షసాధన మని జయల కుపదేశించి భారతీయులకు నిర్గమసాధనమును బ్రదర్శించెను.

సత్యవ్రతము.

గాంధీగారు జైనసాంప్రదాయజులైన వజ్జిజ వంశజులు. ఇంగ్లాండునందు బారిస్టరు వర్క్సియందు కృతార్థులై దక్షిణాఫ్రికాయందు న్యాయవాది వృత్తియందు ప్రతిష్ఠను గడించిరి. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులను మహాకష్టసమయమునందు సత్యవ్రతానుష్ఠానికులను జేసి విజయమును బొందిరి. సామ్రాజ్య ప్రాచ్యదేశ పరిస్థితులను నుభయ క్రజల సంస్కర్తముగల దేశపరిస్థితులను ననుభవము వలన నెరిగిన గాంధీగారు సత్యవ్రతక్రభావమును దెలిసికొనగలిగిరి. దక్షిణాఫ్రికా కెయిరా చాంఠ రానులందు క్రజాక్షేమమునకై పాటువడి విజయమును బొందిన గాంధీగారి నాయకత్వమునందు క్రజలకు సంపూర్ణవిశ్వాసము గలిగినది. గాంధీగారు పదేకమును జేసినదానిని స్వయముగ నాచరించుటయంద ప్రతిమాన సాహస ధైర్యములు గలవారని ప్రసిద్ధిని గడించిరి. ఇదియే సత్యవ్రతమునకు మూలబీజము; క్రజల హృదయముల నాకర్షించుటకు పరమసాధనము. సకలావస్థల యందును సత్యము ధర్మము విజయమును బడయునని గ్రహించిన గాంధీ మహాత్ముడు బ్రహ్మత్వమునకు బూనుకొనినపుడు భారతీయులకు విజయమునందు పరమవిశ్వాసమును గలిగినది. కాలలుచట్టమును ప్రతిఘటించుటకై క్రజలు చేసిన యుపవాసములు హరిభజనలు సత్యాగ్రహయోగ్యబలవిజయమును ప్రకటించినవి. ఈ యాత్మబలమునందే భారత జాతీయకల్యాణము సందర్భసియమని క్రజలు గ్రహించుచున్నారు. గాంధీ మహాత్ముని సత్యక్రతిజ్ఞు వారి నామమును కవిత్వముచేసినది. నేడు భరతఖండమునందు గాంధీ మహాత్మునినామము కవిత్వనామముగ సంస్కరింపబడుచు దేశమునకు విమోచనసాధనముగ నెంచబడుచున్నది. గాంధీ మహాత్ముడు విమోచనమునకు

బాహ్యచిహ్నముగ స్వదేశి మంత్రానుష్ఠానమును సంకల్పమాణముగ సత్యవ్రతానుష్ఠానమును నుపదేశించుచున్నారు. త్రికరణశుద్ధిగ స్వదేశివ్రతము ననుష్ఠించుటయును సత్యవ్రతమును ననుష్ఠించుటయును మహాత్ముని జీవితము! మనకు జేయుచున్న కరమోక్షదేశము. స్వదేశివ్రతాచరణమునకు మనల నావహించిన భాషావ్యామోహము భాగ్యభోగవ్యామోహము భావవ్యామోహము సంపూర్ణముగ నశించవలయును. గాంధీ మహాత్ముని జీవితచరిత్రము వ్యామోహబంధములను నాశనము చేసెడి మార్గములను బోధించుచున్నది. స్వదేశివ్రతఫలము సత్యాగ్రహమైన. భావమునందు గలుగుటవలనను సమకూడుచుగాని కేవలము బాహ్యచిహ్నములవలనను గలుగనేరదు. గాంధీ మహాత్ముని నిర్మలస్వాంతము నిష్కల్మషక్రవర్తనము కారుణ్యశీలము సత్యప్రియత్వము మహాత్యాగము వారి పూజ్యతకు గారణములు. గాంధీ మహాత్మునివలె సత్యవిజయమునందు విశ్వాసము గలిగి సత్యవ్రతమును బూనుటయే వర్ణంతుత్వములను జేయుటకు క్రయోజనము. భారతీయుల సత్యక్రత్యభిజ్ఞానమునందు వారి కల్యాణమును లోకకల్యాణమును సాధ్యములు గాగలవు. దయామయుండైన సర్వేశ్వరుండు గాంధీ మహాత్మున కనేక వర్ణంతుత్వములను బ్రసాదించుచుదురుగాత!

అభయశాసనము.

ఈ శాసనము విషయము జరిగిన తీవ్రచర్చను విమర్శించినపుడు మన శాసనసభల క్రయోజనము సామాన్యులకు సయితము స్పష్టమగుచున్నది. ఈ బిల్లును విమర్శించునపుడు భారతీయులు గమనించెడి విషయము సైన్యక్రభుత్వాంతరము అభయ శాసన మవసరమా కాదా యను విషయనిర్ణయము గాదు. వ్యవహారము సక్రమముగ జరిగిన దేశములం దభయశాసన మక్రమకార్యములను సక్రమము చేయుచుండును. వ్యవహారమంతయును సక్రమముగ జరిగినపుడు దేశమంతయును నేకగ్రీవముగ నభయశాసనమును పోషించియుండును. వ్యవహారము సక్రమముగ జరుగనందున నభయ శాసనమును బోషించుట యనుచిత మని భారతీయులు నమ్ముచున్నారు. 1. వంజాబునందు సైన్యక్రభుత్వమును స్థాపించుట యవసరమా? 2. అవసరమైన క్రమముగ పాలించబడినదా? 3. మూడు నెల లాక్రభుత్వ మవసరమైనదా? 4. సైన్యక్రభుత్వమును స్థాపించుటకు క్రజలు బ్రిటీషు క్రభుత్వము మీదను తిరుగుబాటుచేసిరా? 5. ఇవన్నియును రుజువైనను సైన్యక్రభుత్వమును ప్రకటించిన కార్యనిర్వాహకక్రభుత్వమే అభయశాసనమును జేయుట న్యాయసమ్మతమా? ఇంగ్లాండునందు సైన్యక్రభుత్వమును ప్రకటించిన మంత్రివర్గము శాసనసభాధికారమునకు లోబడియుండును. శాసనసభ క్రజాధికారమునకు లోబడియుండును. హిందూదేశమునందు క్రజాధిపాయము శాసనసభాధిపాయము కార్యనిర్వాహకసభాధిపాయము భేదము లేకను నేకమయిన క్రభుత్వాధీనమునందు గలదు. లోకమునందెవరును తమ లోపములను తాము సమర్థించుకొందురు గాని బహుకొనరు. సర్ విలియము విన్సెంటుగారు శాసనావసరమును బాగుగ సమర్థించిరి. విన్సెంటుగారి హేతువాదములతో నేకభవించనివారైనను వారి వాదమును సాదరభావముతో జదువుదురు. విన్సెంటుగారికి గల సహనము ధామ్యముగారికి లేకపోయినది. ధామ్యముగారు సింహగారు తెలివినటులు పూజ్యుడైన మూలవ్యగారిని నిందించుట యను

శ్రీ ధన్వంతరి జయంతి

(ఆయుర్వేద కళాశాల)

ఈ నెల 25 మొదలు అక్టోబరు 21 వరకు సాయంత్రము 5-80 గంటలకు

ఆయుర్వేదోపన్యాసములు

ఆయుర్వేద 25 మొదలు అక్టోబరు 4 వరకు సాయంత్రము 8 గం. మొదలు 6 గం. వరకు

ఆయుర్వేద ప్రదర్శనము

కార్యక్రమము ప్రత్యేకముగా ప్రకటించబడినది

చిత్రము. మూలవ్యగారు వారి సంభాషణమునం దెవరిని గొందించుచుండలేదు. వారు స్వయముగ వంజాబునకు బోయి విచారణమీదను యథార్థమని తోచిన విషయముల నడిగిరి గాని వారికి తోచినవిషయములను నడిగియుండలేదు. న్యాయవాది వృత్తియందు నలువదేండ్ల యనుభవము గలిగిన మూలవ్యగారు న్యాయవిరుద్ధమైన ప్రశ్నలను గాని అసత్యమైన ప్రశ్నలనుగాని యడుగుదురని చెప్పుట యనుచితము. ఆద్రూసుగారి క్రతి రోధకమునకు భాష్యును గారు చెప్పిన సమాధానము సమ్మతమును పుట్టించలేదు. ఆద్రూసుగారిని వంజాబునకు బోనిచ్చి ప్రతికలకు వ్రాయవలదని ప్రతిపేధించినవా రటులుచేసి యుండుదు. న్యాయగారిని నేల ప్రతిపేధించవలయును? కారణము వంజాబు వ్యవహారములను రహస్యముగ నుంచవలయునను వెకల్పమని ప్రజలచూహనకుడు కవకాశము గలిగినది. అహమదాబాదు నందును వంజాబునందు వలెనే దుష్కార్యములు జరిగినపుడు గంధిమహాశయని సర్ జార్జి లాయిసు గారు అహమదాబాదునకు పోనిచ్చిరి. వారము దినములలో నైస్యక్రభుత్వమును నిలిపిరి. సర్ హావలాకు హద్దనుగారి ప్రసంగము నందు నైస్యక్రభుత్వ సమర్థనకముగా బాగుగ దెలుపబడినది. జాలియమువాలా బాగు వృత్తాంతము నైనాన్యాధికారుల దృష్టికి నిదర్శనముగ నున్నది.

“జాలియమువాలా బాగునందు వేలకొలది ప్రజలు గూడిరి. సభావేదికనుండి యొక రుకన్యా సమును జేయుచుండెను. నలువదిమందిని తుపాకులతోను నలువదిమందిని కత్తులతోను రెండు ఫిరంగుల బండ్లతోను నైస్యోద్యోగమును పోయి గుంపులను విచ్చిన్నము చేయుటకు తుపాకులను కాల్చించెను. తుపాకులను కాల్చుటకు పూర్వము నైనాన్యాధికారి ప్రజలను హెచ్చరింపలేదు. అధికారుల లెక్కల ప్రకారము 291 మంది మృతినొందిరి. మూలవ్యగారి లెక్కల ప్రకారము 530 మంది మృతినొందిరి. సభావేదికనుండి ఉపన్యాసముల విచ్చుట తిరుగుబాటునుటయును యుద్ధమనుటయును న్యాయసమ్మతమా? నిరాయధులను తుపాకులతో గాల్చుట నైస్యక్రభుత్వమును నిర్వహించుటకైనను నవసరమా? షర్వదు కన్యను బట్టి కొట్టినందులకై అయిదు దినములవరకును పొట్టమీదను ప్రాకునటులు చేసినటులు హద్దనుగారు రంగీకరించుచున్నారు. ఇతర సైనికు లిట్టి శిక్షను విధించియుండ రనియును వారంగీకరించుచున్నారు. షర్వదు కన్యగారి కొనరించిన యవరాధమువలనను యూరపియునుల కెట్టి భావప్రాదేశము గలిగి యుండునో సభ్యు లూహించవలసియుండు రని హద్దనుగారు ప్రశ్నించిరి. నైస్యక్రభుత్వకాశ్యమువలన భారతీయులకును భావప్రాదేశము గలుగుట సహజమని హద్దనుగారు గ్రహించుట యవసరముగాదా? నిరాయధులైన జనులు న్యాయ విరుద్ధముగ గూడినంతమాత్రమున విమోచముల నుండి బాంబులను వేయుట మర ఫిరంగులను

గాల్చుట హద్దనుగారికి న్యాయమని తోచినను సామాన్యులకు న్యాయమని తోచదు. హద్దనుగారు తిరుగుబాటు యుద్ధమనియును యుద్ధమనాపుటకు సామాన్యకర్తలు నిరుపయోగమనియును చెలిపిన భావము రమ్యముగ నున్నది. వంజాబు నందలి యుద్ధము నాపుటకు యుద్ధరంగములందవలంబించుటకెడి కర్తవ్యమనే నైస్యక్రభుత్వమన లంబించినదని ప్రభుత్వమువారు స్థిరపరచిన నెవరును నేపథ్యమైన యభ్యంతరమును జేయజాలరు. అహమదాబాదునందు జేసిన నైస్యక్రభుత్వమును వంజాబునందలి ప్రభుత్వమునవలె ప్రజలు ఖండింతుడుటకు గారణమును హద్దనుగారు గొనిరా? వ్యవహారము లారంభము నుండియును బ్రిటీషు ఉద్యోగుల క్రతిభను గాపాడుటకై భారతీయులను వంధించవలయు ననియును శౌర్యసాహసములు గల వంజాబులను శిక్షించుటకు నైస్యక్రభుత్వమవసరమని ప్రభుత్వమువారు తలచిరినియును గాని సరసి హేత్వరకర్తగాను తెలిపిన రీతిని ప్రజలును తలచుచున్నారు. అధికార ప్రతిభను గాపాడుటయే అధ్యుశాసనమునకు ప్రయోజనముగ నున్నది. అధికార సభ్యులును సభికారవత్సభ్యులును నేకగ్రీవముగ నైస్యక్రభుత్వమును గమనించుచున్నపుడు విచారణ సంఘమువలన నేమి ప్రయోజనము గలుగగలదో తెలియకున్నది. మా శిర్డీగారు, సింహాగారు, కాశిబజారు మహారాజ రంగస్వామి అయ్యంగారుచందగారి సవరణ నంగీకరించిరి. తేషించినవారందరును వ్యతిరేకాభిప్రాయమును చెలిపిరి. ఈ శాసనమును ప్రజాభిప్రాయమును తిరస్కరించుచునిర్మించుట ప్రయోజనకరము గాదని మాత్రము విన్నవించుచున్నారు.

లాహోరు శిక్షార్థపు పోలీసు

లాహోరులో శిక్షార్థపు పోలీసు నేర్పాటు చేయుటకు అధికారులు యోచించుచున్నట్లు “ట్రీబ్యూను” పత్రిక నుడుపుచున్నది. అందుకు దాదాపుగ లక్షరూప్యముల వరకును వ్యయముగ నట. ప్రస్తుత దశయందు ప్రజలూ భారమును మోయజాల రని నిస్సందేహముగ జెప్పవచ్చును. కాటకముచేతను, ఆహారపదార్థముల ధరలచేతను ప్రజలు ఇబ్బందిపడుచున్నారు. దానికి తోడు అల్లరులవలన వారు దుర్భరదైవ్యము ననుభవించుచున్నారు. వారి కితర రాష్ట్రవాసు లన్ని విధముల ధన సాహాయ్యముచేయవలసి వచ్చినది. అట్టిస్థితి యందు శిక్షార్థపు పోలీసున కగువ్యయమును కూడ వారు భరింపజాలరు. ప్రజలను సమాధానపరుచుటకు శిక్షార్థపు పోలీసులు, మార్షలులాలు, క్రూర దండనలు సాధనములు కాజాలవు. లాహోరునందు శిక్షార్థపు పోలీసును విధింపవలసినంత నష్టము అస్తికి కలిగియుండలేదు. ఆ యేర్పాటు చేసిన యెడల లాహోరు వాస్తవ్యులకు నిరంతరమును మార్షలులాపాలనము జ్ఞాపకమువచ్చును, “ఒరిసిన పుండుమీద కారముచల్లినట్లుండ”గలదు. నానా తిప్పలుపడిన ప్రజలమానసములను శాంతిపరచుట

కది సాధనము కాజాలదు. పట్టణ మల్లకల్లోలముగ నుండిన సమయమునందు సర్ మైకేలు ఓడ్వయరు గారి కీ సంకల్పము పుట్టియుండెనట. దుర్భరపీడితులగు లాహోరు ప్రజల తిప్ప లింతటితో సరిపోవు గాజోలు. అధికార దురహంకారపూరితు లగు సర్ మైకేలు ప్రభుత్వలవంటి వారి అవివేకకార్యములవలన దేశమున కెంతతానర్థము వాటిల్లగలదో పాలకులకు పూర్తిగ వ్యక్తమై యుండెను. సర్ ఎడ్వర్డుమాక్లి గనుగారు రాష్ట్రాధిపత్యము వహించి అల్పకాలమైనను వారు తమ వాత్సల్యమువలనను, ప్రజాప్రయత్నమువలనను, ప్రజల ప్రీతికి ప్రాతులైన. వారి యధికారము క్రింద నిట్టి దుర్మయము జరుగునని ప్రజాప్రియు లెవరును తలువజాలరు. పాలకునియందు ప్రజల కిప్పుడిప్పుడే నవలకలుగుచున్న సమయమునందు హిందూదేశప్రభుత్వము శిక్షార్థపు పోలీసు నేర్పరచి ప్రజలందనవసరమైన ఆందోళనము కలిగింపకుండురు గాక యని కోరుచున్నాము.

పార్లమెంటు విచారణ సంఘము

ఆంధ్రుల నివేదనపత్రము
మ-రా-శ్రీ దివాన్ బహద్దరు రామచంద్రరావు పంతులుగారును చెంచయ్యగారును పార్లమెంటు కమిటీకి సమర్పించిన నివేదన పత్రమును వేరొకచోటను బ్రచురించితిమి. వారు ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణావసరమును నివేదన పత్రమునందు చెలియ జేసిరి. మోంటుఫర్డు విధానమునందును బిల్లునందును రాష్ట్ర పునర్నిర్మాణావసరమంగీకరింపబడినది. ఆభావమును శాసనమునందు నిర్ధారణ చేయవలయునని నివేదనపత్రమునందు తెలుపబడినది. ఉపరాష్ట్రములను చేయుట విషయమై నివేదనపత్రము తెలిపిన యభ్యంతరములు సమంజసముగనున్నవి. పార్లమెంటుకమిటీ నివేదన పత్రమును గైకొనినను సాక్ష్యమును గైకొనుటకు వీలులేదని కమిటీవారు తెలిపినటులు రామచంద్రరావు పంతులుగారు వ్రాయుచున్నారు. వీరి నివేదనపత్రము కమిటీ రిపోర్టునందు జేర్చుట కంగీకరించినటులు తెలియుచున్నది.

చ్చపురాంధ్రసభ.

దసరా మాహాత్మ్యములు.

కచ్చపు మాహాత్మ్యము.
ఈ సంవత్సరపు దసరా మాహాత్మ్యమును కచ్చపు మాహాత్మ్యము ఈ క్రింద వివరింపబడిన ప్రకారము పదిదినములు జరుపబడును. పృథివీదేవత సాయంత్రము 5-80 గంటల మొదలు 6-80 గంటల వరకు ఉపాసనములు 6-80 మొదలు 8-80 వరకు పృథ్వీదేవత సాయంత్రము 8-80 వరకు అక్టోబరు 2-6 తేదీని మాత్రము 4 గంటలకై ప్రారంభ మగును.
కార్యక్రమము.
ఈ సెప్టెంబరు నెల 25-వ తేదీ గురువారము బోళా ధ్యక్షుల యాతిధ్యము, నిధిరేక రిద్దినమను పృథాసనము; 26-వ తేదీ శుక్రవారము కార్యదర్శి యాతిధ్యము, హిందూ శ్రీలక్ష్మీలొనసభవారి కారికాటకము; 27-వ తేదీ కనివారము శాయకు సభ్యుల యాతిధ్యము, వంశాధికారి పృథాసనము; 28-వ తేదీ యాదివారము పితౄకాపురీకుల యాతిధ్యము కలియుగ వైభవంతద్వాదకీ ప్రసాదము; 29-వ తేదీ సోమవారము కలవల కణ్ణకేశ్వరీగారి యాతిధ్యము, సారంగధర నాటకము; 30-వ తేదీ మంగళవారము యువగాఢ రాజాగారి యాతిధ్యము, విజయోద్యోగ నాటకము; అక్టోబరు నెల 1-వ తేదీ బుధవారము వైశ్యసభ్యుల యాతిధ్యము, ప్రభావతీదేవత, విజితనందినీకీర్తనము; 2-వ తేదీ గురువారము వేంకటేశ రాజాగారి యాతిధ్యము, లవణక నాటకము; 3-వ తేదీ శుక్రవారము గాం బొద్దిలి మహారాజాగారి యాతిధ్యము, పృథానాటకము; 4-వ తేదీ కనివారము సభాధ్యక్షుల యాతిధ్యము, విద్యాభ్యాసమును, ఉపాధ్యక్షుల, బహుమానములు అందపరచుదాము.

మహాత్మా గాంధీ మహాశయుని జన దినోత్సవము.

మదరాసు పౌరులసభ

అత్యుత్సాహము వర్ధిలెను.

నిన్న సోమవారము రోజునందు లెక్కలేనంత వీధి వద్ద గాంధీమహాత్ముని జన్మదినోత్సవ సందర్భమున మదరాసు పౌరులసభ గానించుచున్నది. మైసూరును నెలవు లగుటలన విద్యార్థుల సభలును ఈ సందర్భమునందు జరిగినవి, నిన్న సభ అత్యుత్సాహముతో జరిగెను. ముఖ్యము 10,000 వలె మంది పాదులు సభ నలంకరించిరి. మదరాసు అలహాబాదును కలెనెనీ జేబరు యూనియనువారు, ప్రింటింగ్ యూనియనువారు మున్నగు వాళ్ళు క సంగమము వారు గాంధీ మహాశయుని జన్మదినమునందుంచి ధర్మముతో సభాధ్యక్షుని నిర్వహించిరి. మహాత్మాగారి జన్మదినమునందు మదరాసు నగరములోని సభ్యులును పాదులును సభకు విచ్చేసిరి. వీరిలో ప్రముఖులు ఈరినవారు కలరు:—డాక్టర్ ముబ్రహ్మఅహమ్మద్ గారు, కాశీబాబు సాగేత్వరావుగారు, ఎస్. కస్తూరి లింగరావుగారు, టి. వి. వెంకట రామస్వామిగారు, జి. ఎస్. అరవిందుగారు, సి. రాజగోపాలాచార్యగారు, టి. గోపాలస్వామి మొదలయ్యారు. టి. ఎస్. స్వామిస్వామి అధ్యక్షులుగా, గాడిచర్ల పార్వతీశ్వర్మరావు ఉపాధ్యక్షులుగా, మున్నగు ప్రముఖులు సభనలంకరించిరి. టి. గోపాలస్వామి మొదలయ్యారు. డాక్టర్ ముబ్రహ్మఅహమ్మద్ గారు సభాధ్యక్షునిగా ఉపాధ్యక్షులుగా, టి. ఎస్. స్వామిస్వామి అధ్యక్షులుగా రి ఉపాధ్యక్షులుగా ఉండిరి. డాక్టర్ ముబ్రహ్మఅహమ్మద్ గారు అధ్యక్షుల వసించిరి.

అధ్యక్షులు.

నేటిదినమున జరగను గాంధీమహాశయుని జన్మదినోత్సవమున మైసూరును నెలవు లగుటలన విద్యార్థుల సభలును ఈ సందర్భమునందు జరిగినవి, నిన్న సభ అత్యుత్సాహముతో జరిగెను. ముఖ్యము 10,000 వలె మంది పాదులు సభ నలంకరించిరి. మదరాసు అలహాబాదును కలెనెనీ జేబరు యూనియనువారు, ప్రింటింగ్ యూనియనువారు మున్నగు వాళ్ళు క సంగమము వారు గాంధీ మహాశయుని జన్మదినమునందుంచి ధర్మముతో సభాధ్యక్షుని నిర్వహించిరి. మహాత్మాగారి జన్మదినమునందు మదరాసు నగరములోని సభ్యులును పాదులును సభకు విచ్చేసిరి. వీరిలో ప్రముఖులు ఈరినవారు కలరు:—డాక్టర్ ముబ్రహ్మఅహమ్మద్ గారు, కాశీబాబు సాగేత్వరావుగారు, ఎస్. కస్తూరి లింగరావుగారు, టి. వి. వెంకట రామస్వామిగారు, జి. ఎస్. అరవిందుగారు, సి. రాజగోపాలాచార్యగారు, టి. గోపాలస్వామి మొదలయ్యారు. డాక్టర్ ముబ్రహ్మఅహమ్మద్ గారు సభాధ్యక్షునిగా ఉపాధ్యక్షులుగా, టి. ఎస్. స్వామిస్వామి అధ్యక్షులుగా రి ఉపాధ్యక్షులుగా ఉండిరి. డాక్టర్ ముబ్రహ్మఅహమ్మద్ గారు అధ్యక్షుల వసించిరి.

మహాత్మా శక్తిని నిరంకుశ ప్రభుత్వమువారు తృప్తిపరచారు. మన ఉద్యమము తప్పక ఫలితముల కొనసాగునని మహాత్మా శక్తినియించెను. జేబరుందంతము కోట్ల కొలది ప్రజలు వీరయ్యద్యమమునతోడ్పడుటచేతనే, గాంధీమహాశయుడు వేయించున్న, సత్య, ధర్మలీలములు ఉపాధ్యక్షులకు బడగ, ముత్యములను ఇచ్చినవి మున్నగుచున్నవి. గాంధీ మహాశయుని ఆశీర్వాదమున సృజితోద్యమము అభివృద్ధి గాంచుటకు బట్టియే మనకు కనుగొనవలసిన వీరమూలన జేకాభిమానదృష్టితో వీరయ్యద్యమమును గ్రహించి వీరికి మనఃపూర్వకముగా సహాయముచేతు గోరుచున్నాము. కాంతముతోడను సామ్యత్వానుభవమున నిరంకుశాధికారమును విచ్ఛిన్నముచేయవలయును. సామ్యత్వానుభవమున బలమిడియే. ఆధ్యాత్మిక శక్తితో భౌతిక శక్తిని తుల్యము జయింపగలుగుదుము. మన ఇతివృత్తులను నెలవు లగుటలన విద్యార్థుల సభలును ఈ సందర్భమునందు జరిగినవి, నిన్న సభ అత్యుత్సాహముతో జరిగెను. ముఖ్యము 10,000 వలె మంది పాదులు సభ నలంకరించిరి. మదరాసు అలహాబాదును కలెనెనీ జేబరు యూనియనువారు, ప్రింటింగ్ యూనియనువారు మున్నగు వాళ్ళు క సంగమము వారు గాంధీ మహాశయుని జన్మదినమునందుంచి ధర్మముతో సభాధ్యక్షుని నిర్వహించిరి. మహాత్మాగారి జన్మదినమునందు మదరాసు నగరములోని సభ్యులును పాదులును సభకు విచ్చేసిరి. వీరిలో ప్రముఖులు ఈరినవారు కలరు:—డాక్టర్ ముబ్రహ్మఅహమ్మద్ గారు, కాశీబాబు సాగేత్వరావుగారు, ఎస్. కస్తూరి లింగరావుగారు, టి. వి. వెంకట రామస్వామిగారు, జి. ఎస్. అరవిందుగారు, సి. రాజగోపాలాచార్యగారు, టి. గోపాలస్వామి మొదలయ్యారు. డాక్టర్ ముబ్రహ్మఅహమ్మద్ గారు సభాధ్యక్షునిగా ఉపాధ్యక్షులుగా, టి. ఎస్. స్వామిస్వామి అధ్యక్షులుగా రి ఉపాధ్యక్షులుగా ఉండిరి. డాక్టర్ ముబ్రహ్మఅహమ్మద్ గారు అధ్యక్షుల వసించిరి.

కల్కత్తానుండి మొదలయ్యారు.

ఈ దినమున తీర్మానమును ఉపాదించిరి:—మదరాసు పౌరులసభ సమావేశమై గాంధీ మహాశయుని ఆధిపత్యమును భగవంతుడు వీరికి ఆయుధాగ్రములు కలిగించు గాక మని కోరుచున్నాడు.

ఈ తీర్మానమును తమిళ భాషలో ఉపాదించుచు గాంధీమహాశయుని జీవిత మందలి ఆదర్శములను గుణపాఠములను నూర్చుచు వీరు జేతమున కొనసాగి నేరము గూర్చును, దక్షిణ ఆఫ్రికానుండి వీరు పవన ఇసుమలను గూర్చును, ప్రాచీన హిందూజాతిములోని వారధితాద్యముల తనయందు ప్రతిబింబం జేయుటకు గూర్చును తృప్తిపరచుచున్నామని ప్రకటించిరి.

సి. రాజగోపాలాచార్యగారు

గాంధీమహాశయుని జన్మదినోత్సవమును జరుపుటకు మన మిచట సమావేశమైతిమి. వీరిజీవితముండి గ్రహించవలసిన గుణపాఠములను లనేకములు గలవు. వీరిజీవితము చాలనిగవ్వమైనది గాని చుట్టూరినములలో గూడవీరగాదు. వీరి మద్యములును చాల ఉత్కృష్టమైవచ్చి మొదటిది సృజితోద్యమము. రెండవది సామ్యత్వము—శ్రేయ. ఈ రెండు గుణములచేతకు హిందూ మహాత్ముని సమ్యేకము కలుగును. మనము గాంధీమహాశయునికి ముపుసందేశ మిచ్చియే గాని మరెంతటికాదు. ఈ రెండింటిని అరలంబించుటచేత మనము బ్రాహ్మణ ఆబ్రాహ్మణ భేదములను పోగొట్టు కొనగలము. మదరాసులోని మనము, బ్రాహ్మణ ఆబ్రాహ్మణ సమ్యేకము హిందూ మహాత్ముని సమ్యేకమును నూర్చియే గాంధీ మహాశయునికి సంతులనము. జీవము సాధ్యమగుటకు గాంధీ మహాశయుడు మార్గము చూపెను.

గాడిచర్ల పార్వతీశ్వర్మరావుగారు.

గాంధీమహాశయుడు ప్రాచీన భారత వాగ్విముక్త కృత ప్రతిభను తన జీవితమునందు మున్నకు జేసెను. వేయేల! ఆవాగ్విముక్తములకు మూర్తి నవీన భారతదత్తములని ఆవతారపురుషుడు భర్తము నశించినప్పుడు భర్తగుంధావతారము భగవంతుడు ఆవతారమెత్తుచునని భగవద్గీతయందు చెప్పియుండినటులనే వీరుకు భగవంతుని సమములను ఆవతార మెత్తిరి. పాశ్చాత్యభౌతిక వాగ్విముక్తములను కలన ప్రపంచయంతయును కల్లోలము గాంచి వైతికదృష్టిని చెడగొట్టి పాశ్చాత్య వాగ్విముక్తములను అవలంబించి జీవించిరి. ఆభౌతికము ఆధ్యాత్మికము నకు లోబడియున్నది ఈ మహాత్ముడు తెల్పియుండెను. పాశ్చాత్యులలోనుగొప్పవాడు గలను. కాని వారికి పాశ్చాత్య వాగ్విముక్త దృష్టికలదు. మనదృష్టి ఆధ్యాత్మికము. వారిది భౌతికము. ఈ రెంటిని సమ్యేకము జేసి మనజీవితములను గడపుచున్నాము. మనము పాశ్చాత్య దృష్టినుండి తప్పించుటకు గాంధీ మహాశయుడు భారత దత్తమున జనములను ఆధ్యాత్మికము, ఆదిభౌతికమును జయించునని వీరు స్పష్టముగా తెలిపియున్న వీరు మన ప్రస్తుతమునండిరి. ప్రేమ, జేకాభిమానమును సృజితోద్యమము వీరు ఉపదేశములు. విమలతృప్తికరము వీరి జీవిత ఆదర్శము.

చెలవలె తెల్లగారును నుండయ్యారు గాను ఈ తీర్మానమును బలపరచిరి.

ఈ తీర్మానము సర్వజనాంగీకృతమయ్యెను.

జి. ఎస్. అరవిందుగారు ఈదినమున తీర్మానమును ఉపాదించిరి.

గాంధీమహాశయుని జన్మదినోత్సవ సందర్భమున పంజాబుజేత సహాయమునిచ్చి గాంధీమహాశయుని కిచ్చుటకు ఈ సభవారు నిశ్చయించుచున్నారు.

ఈ తీర్మానమును ఉపాదించుచు దక్షిణ ఆఫ్రికా జేతమున గాంధీమహాశయుడు పవన ఇసుమలను, వీరి ఆహింసా వాగ్విముక్తము విపులముగా తెలియజేసి పంజాబు ప్రదేశల సహాయము ప్రతిపాదించు తరుణి కొలదినిగ వత్తా జేతముల నీనదని సహజర కృత్యముతో మెచ్చి.

వీరవ డాక్టరు ముబ్రహ్మ అహమ్మద్ గారు తాము చేసి కొనిన వై యుత్తరమును పంజాబు సహాయునికి బహుమానముజేసిరి. ఈ ఉత్తరము 115 రూపాయలకు, సింగు పట్టుపు స్టేషను వీరదాదారాయసింగు గారు వేలముచేసిరి. దంతముతో చేయబడిన వివాహశ్రుతి 82 రూపాయలకు విక్రయించిడెను. కరీముగారి వాపు 120 రూపాయలకు విక్రయించిడెను. సభ్యుల నేకులు తమతో కొలదిని ధనముగిరి.

గులాము మహాత్ముని సామేయిగారు, వైద్య వాదయ్యారు గారు మహాత్ముని అట్లు కరీము సామేయిగారు ఈ తీర్మానమును బలపరచిరి.

ఈ తీర్మానము సర్వజనాంగీకృతమయ్యెను.

పంజాబు సహాయము ఈదినమున సర్వసమముల జరుపవలసి అరవిందుగారు తెల్పిరి:—గోల్డేహోలో సరస్వతి బాయిగారు ఈనెల 24 వ తేదీన వారికథా కాలక్షేపము చేయుదురు. 25 వ తేదీన, రాయల తియ్యదయను ద్రావతి మాన సంతకము జరుపవలసి.

వీరవ సభ ముగిసెను.

చీవా

చీవా-జన్మదిన

వేకింగు, సెప్టెంబరు 18:—చీవా జన్మదినోత్సవములకు యాధ్య పంతులించినది ఆధికారులు ప్రకటించిరి.

మెక్కాలో యిండియా సేన.

కయో, సెప్టెంబరు 19:— 80 మంది ఉద్యోగులును 2000 మంది సైనికులును మెక్కానుగ్రహణ వెల్లి నెలలోను అండి. మెదాదిరాజుగారి వారిని సత్కరించిరి. వారికి స్త్రీ మతకేవుకు బ్రటిషు దొరతనమువారి సంగిరి.

టెక్సాసు దుస్థితి

న్యూయార్కు, సెప్టెంబరు 18:— కార్మికులక్రిస్టినుండి ఇట్లు క్రొత్త వార్తలు వచ్చుచున్నవి. ఇటీవలి ఈ సాకులను నకు, దానితో కచ్చిక కలములనలను 70 మంది కొట్టుకొరి పోయిరి. వాగులు వేలముది నివాసముల గొల్పోయిరి. 8 లక్షల పానులవైపు సందరించినది.

స్వేయూవారి అవస్థానందము

లండను, సెప్టెంబరు 18:— ఆగష్టు నెల మొదలు ఆ రేగంజు మర్యమున సేన 4 వలె ముగిసి 29 ఫింగులకు వశపరచు కొనెను. సైన్యవారి అవస్థానందము అనకులముగానే జరుగుచున్నది గాని బోల్లి విక్రముల తరమున లో బాంసుకు తూర్పుగా ముందుపోవుచున్నారు. దక్షిణ సేన పలాకునకుటచే బోల్లి విక్రముల ఉక్తి తెల్లగా అకిలనమునుండి చెల్లముల వెల్లును టర్కివానిలో రాయ బారములను పొంగింబిరి. ఆవటి భూములు చాలసారవంతములైనవి. బోల్లి విక్రములకు మందితులకాతము చిక్కినది.

బర్మను ఫీల్డు ప్రజా ప్రభుత్వము.

బెర్లిన్, సెప్టెంబరు 17:— ఫ్రాంకో ధర్మ జయించు ప్రతిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. — బర్మను ఫీల్డుగారి ప్రభుత్వమును పూర్వప్రభుత్వమువారు కలహోపాయములచేత వెళ్ల గొట్టిరి.

చిన్న ఆసియా.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— బ్రిటిషు సేనవారు చిన్న ఆసియాను వశపరచుట ప్రారంభమైనది. టర్కిములోని సేన 11-వ తేదీని బయలుదేరినది. గాంధీ సేన గూడ వెల్లినది.

చిన్న నులీయులు

పారిసు, సెప్టెంబరు 19:— కేరీకేములో చిన్న సామ్య మిచ్చుటని యునుటచే ప్రస్తుత మరని నుగి యును.

—:0:—

అడత, ఆంధ్రు 20:—వివాహవివాదము మొదలై రామ
చంద్రరావు పంతులుగారును, పి. శేషయ్యగారును, ఆంధ్ర
రాష్ట్రము విషయమై యీ కేసును జూరంటుంటే వాటి
బంపివారు:-

మేము స్వయంగా చెప్పదలచుకొన్న సంగతులను వినుటకు కృషిలేదనియు, మేము చెప్పదలచుకొన్న విషయములను వ్రాసినవిషయాలనినదనియు, కమిటీవారు వ్రాసినతల్లి చేరింది. మేము ప్రతిభయంగా వచ్చిన కమిటీయొక్క యభిప్రాయములను ప్రతిపూర్వకముగా సమర్పించు కొనుచున్నాము. ఈ మేమొకటమే ఒక నోకండు అంధ మండలముల నుండియు శిశువులనుబడిన దీప్తిపేటకొ వారివలన ఇండియా సెక్రటరీగారికిని వై సరాయుగారికిని సమర్పించబడినది. ఇందు అంగ్రులకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము నేర్పించు విషయమై ప్రభాభిప్రాయము కృతము చేయబడినది. స్వతహాగానమునకై చేయబడు శిశువర్మాటులనుబడిన, జాతీయ వికాసకృషి మన సూక్ష్మము భాషాభేదము ననుసరించి రాష్ట్రములు తిరిగి యేర్పాటు చేయుట ముఖ్యమగు సంస్కరణమును విషయమును జాతుంటు కమిటీవారికి తెలియజేయుటకై మేము కోరబడితిమి. ఒక బర్మాకపు హిందూ క్షేత్రమునందు జరిగిన రాష్ట్రమును ఏకభాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రముగ లేదు. ప్రభుత్వము కలిపాలన సాగర్వమునకై ఏర్పాటుపడిన విభాగములు భిన్నభిన్న భావలను కలిగి, సుకరి పాలనమునకు ప్రతిబంధకముగ నేర్పకుచున్నవి. ఈ కృతనరము జాతుంటు రిపోర్టులోని 246 పేరాలో చర్చించబడియున్నది. ఇప్పటి రాష్ట్రములు ప్రజల యనుమతితో తిరిగి భాషా విభాగము ననుసరించి యేర్పాటుపడినవి యనని స్పష్టముగా రిపోర్టులో వ్రాయబడినది. ఇతడు క్రొత్తగా ఏర్పాటుపడు రాష్ట్రము ప్రభుత్వము లిట్టి భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రములను నిర్మించు విషయమై ముందుగ యొందిన నిలసి యొందుననియు చెప్పబడినది.

క్రొత్తరాష్ట్రనిర్మాణము విషయమున ఇండియా గవర్నమెంటు బిల్లుయొక్క 12-వ క్లాజును, కమిటీచూచు ప్రత్యేకముగా చూడగోచుచున్నాము. (క్రొత్తరాష్ట్ర)ను నిర్మించునపుడుగాని, ఉపరాష్ట్ర)ను సేర్పాటుచేయునపుడుగానినీ ప్రతిపక్షిప్తాయమును కనుగొనుచున్న మైక్లాజులోని యిటువంటియు లేదు. ఇదిగాక, అధికమున ప్రభుత్వవిధానమే నుండుటచే నుంచబడునను నిర్ణయమేమి యును లేదు. డిప్యూటీ గవర్నరు నియామకమునకును, ఉపరాష్ట్ర) నిర్మాణమునకును, చాలప్రతిబంధకములగునని తోచుచున్నది. పెద్దరాష్ట్ర)యొక్క కార్యనిర్వాహకునికిని, చిన్నరాష్ట్ర)యొక్క కార్యనిర్వాహకునికల సంబంధము సీక్లాజు నిరూపించుటలేదు. ఉపరాష్ట్ర)యనకు కొంత కాపాకరికారముచేడ నుండుననియే నమ్మెడిము. ఇదియే యుక్తకే ప్రైవేట్, నీరెడు కాపనసభలయధికారమునకును, పెద్దరాష్ట్ర)యొక్క కాపనసభయందు ఉపరాష్ట్ర)ను ప్రతినిధులందుటకును ఉపరాష్ట్ర)పాలనము మంతులవకము చేయుటకును సంబంధించిన ప్రశ్నలు విచారణ చేయవలసి యుండును. ఇట్టి ప్రశ్నల పరిష్కారము గవర్నరు జనరలునకును, చారి మంత్రిలకును వదిలిపెట్టుట యాచిల్లును సిద్ధముచేసిన చారిత్రుక్తకే ప్రైవేటుడల సీక్లాజునకు మేమునవృత్తింకకాలము. డిప్యూటీ గవర్నరు అధికారము (కేంద్ర ఉపరాష్ట్ర) నిర్మాణమునకు సంబంధించిన కృత పరిచయము ను రద్దుచేయుచుటకును, (క్రొత్తరాష్ట్ర)ను గవర్నరును, కాపనసభయొ కలదిగానుండునట్లు నియమించుటకును, కొరయన్నాము. ఉపరాష్ట్ర)యనకు అధికమున్న గవర్నరు ట్రెజరీ యధికారమును గలిగియున్నానో అంత అధికారమును కొత్తగవర్నరు తూడ గలిగియుండునట్లు క్లాజులో చేర్చవలయును. చెన్నరాజధానిలోని ఆంధ్రమండలములకు ప్రత్యేక రాష్ట్ర)ను సేర్పాటుచు నపుడు మానన్న ప్రైవేట్ మాముక్తకేయ. ఇందున కాయా మండలములలోని ప్రజాభిప్రాయమును అనుసరింపజూచుచున్నది.

ఇందు, వెల్లడిచేసిన యశ్చిప్రాయములన, మా మిమే
రాందములాని సంగతులను జాయంటు కమిటీవారు వివర్ణిం
చి, పొగ్గ మెరిటువారి యెగుటుకు బోవునట్లుగ జాయంటు క
మిటీవారి కిచ్చార్చులో నమోదు చేయుటకు కోరుచున్నాము.

ప్రథమాంధ్రమండల
గ్రామోద్యోగీయుల సభ.

చిత్తుతీర్థానములవివరము.

నెల్లూరుపురపంచాయతయన ఈ సెం 27,28-వ తేదీలంగు
సమావేశమగు గ్రామోద్యోగీయుల కభిలాషి నీతిశాస్త్రములు
విచారణకువచ్చును:—

(1) ప్రపంచము నల్లకల్లాలనుజేసిన యుద్ధము అంత
మొంది మిత్రపక్షంబలికి విజయము లికిగలదు కేవలవారు తమ
సంతోషమును పెలుపుచున్నారు. (2) గ్రామోద్యోగీయుల
చావకత్తులు చావకల్లాల నకింతజేయుటకు గవర్నమెంటు
వారు ద్వేషించిన బిల్లును సవరించుచునుకొనవలసిన దనియును
(3) ఏ. ఆనాగ రాక్షసులు ఎడతెగక పని చేయుటలసినవిను
గ్రామోద్యోగీయులకును గ్రామచావకల్లాలకును జీతములు వృద్ధి
పరచవలెనని. బీ. గ్రామోద్యోగీయులకు గ్రామచావకల్లాలకును
ఓటపుభిక్షము నిచ్చించవలయునని. సి. గ్రామోద్యోగీకు ప్రయా
ణపుభిక్షమును సర్కారుపక్షవిధాన నికర గ్రామోద్యోగీకులకు
కాలమున భిక్షము నిచ్చించవలసినదనియును.

(4) ఒకసారి సర్వే క్రియింపగు తయినకరణములను తిరిగి సర్వేయ్యజునకు పంపవలయు (5) లెండు మైళ్లుగావు గల యిది గ్రామములలో నిగనించు గ్రామోద్యోగీయులకు తమగ్రామములో కాపుర ముండునటులు నిర్వంధపరచవలయు (6) తన భీయోద్యోగీ యులు గ్రామలెక్కలలో తమ నిమార్కులకు తకభాషలో వ్రాయవలసివచ్చినది. (7) గ్రామోద్యోగీయులకెరవుల చెన్నపురి కాసనసభలో నొక సభ్యుని, నియమించుకొనుట కవకాశము కలిగించవలసినది. (8) ఆంధ్రమండలముల గ్రామోద్యోగీయుల కెరవుల, మండలమున కద్దగు శ్రీగవర్నరుగారి వద్దకును కాసనసభ్యుల యొద్దకును, శిష్టయోద్యోగీయుల జీతములవిషయమై నిర్ణయించుట కేవలదే సమంజసమని యొద్దకును కాసుబారు మేగుట యవసరమనియును. (9) గ్రామోద్యోగీయుల విషయమును చక్కగా కాసనసభలో జరిపవచ్చును వాటిని శకేభాషలో ప్రచురించవలసినది. (10) మైసూర్కాదులు తాను వ్రాయు వ్రాతల విషయములలో గ్రామోద్యోగీయుల సొంతమును కాపాడకలయుననియును.

ఇవిగాక యింకా శిష్యులను సేవించుటకు జన్మమొదల నుంచును. గ్రామవాసిగనుక తెలివితేటలు అత్యుత్తమ శిష్యులను.

* * * *

ఈనభిప్రాయనంభుడుకావా యత్నముచివరికి తిక్కా
నకులకాచితిని. నానితోకాట్టికిందజూడబరిచిననానిని
గూడయోచించినభాగుండునేకా యనిసాదర్పణామోహాత్
గిరులపాచ్చరించుచున్నాను.

(1) గ్రామములో నెట్టి యగృత కలిగినను కాపాడుటకు ముఖ్య జవాబుదారి గ్రామోద్యోగి యును గనక వారిని ఆయుధకావనమునండి మినచోయిది ఆయుధములు ఉంచుకొనట కవకాశ మియ్యవలసివచ్చెను (2) గ్రామోద్యోగియులకును గ్రామస్థులకు జిల్లా వ్యవహారము లెఱుఁగకొనట యవసరముగాన జిల్లా గెజిటుయొక్క పూర్తితెలివొకదాని గ్రామోద్యోగియులకుఁబెఱుఁగగా నిప్పించుచుండవలెనని (3) గ్రామోద్యోగియులఃధికారులకుఁజెప్పయిచ్చేయు నిర్బంధ భారమునంది తొలగించవలసివచ్చెను. (4) గ్రామముననుబుటకు వలెన తెలియ గ్రామోద్యోగియులు మాన వారి యుద్యోగ ధర్మమున బట్టి తాలూకా బోర్డు ఎలక్షనులలో వోటర్లుగా చేర్చవలసినదని. (5) యూరియెక్ట వైరుమాక్టదనికీ గ్రామోద్యోగియులు క్యాండిడేట్లుగా నుండు సవరణ కలిగినపుడు జిల్లాకలెక్టరువారి యనుమతి బొందవలెనను నిర్బంధమును తొలగించవలసినదని (6) ఆంధ్రజిల్లాల గ్రామోద్యోగియుల కరవున సంచారములచేయుచు కావలసిన కమలన్నియు జరుపుచుండటకు ఆంధ్రమండలములోని గ్రామోద్యోగియుల సంఘముల కరవున సొక జనరల్ కెక్రటరీ ఏర్పాటు చేయుట ప్రవసరమని.

పేరాలు } రాష్ట్ర లోకనాథం,
 21-9-19 } (వైదేవీలు,
 గుంటూరు పంచల గ్రామోద్యోగిని పంపిస్తుంది.

కార్యక్రమము.

27-9-19 కేవలారం ఉదయం నుం 7.30 మొదలు 8
 నం. వరకు పార్కున; నుం 8 మొదలు 9 నం వరకు సన్మాననం
 సూర్యక్షుని స్వాగతోపన్యాసము; నుం 9 మొదలు 9-30 గురుకు
 మహాసభాధ్యక్షునియెన్నిక; నుం 9-30 మొదలు 11 నంవరకు
 సభాధ్యక్షుని ప్రార్థనోపన్యాసము; నుం 11 మొదలు 2 నం
 వరకు విరామి.

మధ్యాహ్నం ఘంటికా మేదము ఘంటికా వరకు పిన్న
నిన్నయినది, ఘంటికా మేదము ఘంటికా వరకు ఉన్నది.

28-9-19 ఆదివారం ఉదయం 7 ఘం మొదట 10-30 వరకు ఉపశ్వాసములు, 10-30 ఘం మొదట 2 ఘం వరకు విశ్రాంతి.

మధ్యాహ్నం నుం 2 మొదలు నుం 4 వరకు ఉత్తరవాణి సమయం. నుం 4 మొదలు నుం 5-30వరకు సభాభ్యుత్థి యం దోష్టరవాణి సమయం; నుం 5-30 మొదలు 6 వరకు సభాభ్యుత్థినికే వందనములు, దొరతనమువానికి కృతజ్ఞత చెప్పుట.

మదరాసు బ్రాహ్మణులు:— సామ్రాజ్య ప్రభుత్వ విధానం
 ఈ గేటుల నడుమ బ్రాహ్మణులకి కాలనాటి ప్రాప్తినిచ్చింది.
 ఆలేటూ అర్థశాస్త్రానికి ముగ్గురు పండితులు.

హైలాప్రాస పంగీ తిప్పలు:— కేవలము ౪ కేరళకు
సాయంకాలము 4-80 గంటలకు గోరాలవాడకు పాత
కాలంలో మాంటిడి చిదింబరి బాగవతుగాడు పుట్టచున్నది
మన ప్రస్తుతించుకొని మాత్రం కాలక్షేపము గావించునది.

అనుకూలాలిలాసిని శీర్షాన సమాజము:—
ఈ సమాజమువారి యాదరణార్హతకు శ్రీ గాంధీగారి జన్మదిన
మొదల కొనెయ్యబడుట నిన్న సాంఘికాల మొదలభద్రతనీ సహా
త్యా గాంధీగారి చరిత్రమును శ్రీ ప్రసంగవర వి. సోమశం
కర్తగారు గ్రంథీతముగా నుచున్నది.

[illegible]

తలవల కట్టారున్నట్టికారి పొందుగా కాలికా
పాతకాలః_____ఈ కల 25-వ తేదీ మొదట ఆర్మీ విజ్ఞాపన
తేదీ వరకు దక్షిణా వనహాత్మకముగా గావించబడును. 25-వ
తేదీని పూజ జరుగును. 26-వ తేదీని బావానీ బహదూర్ సేవ.
భవానందము పీఠేకారి యాజమాన్యమున ప్రార్థనార్హాత్మకము
గావించబడును. తీర్థక్షేత్రములైన దివాన్ బహదూర్ పి. రాజ
రత్న మొదలొకరిగారి కుటుంబ తెరకవిడును. రిక్తీన దినములలో
దాగివిడాంధ్ర శాఖకు రంజితవర్మకములను శోలాటము ము
న్నగు విశోదములను జరుగును.

పంజాబు లిక్తాఘడువారకార్యక్రమము.....

నిధికి నవరూపముగా రెండు ప్రదర్శనము జేర్పబడుచేయుచు వేరవేరినవి:—
(1) 24-క తేదీ బుధవారము సాయంత్రము 5-80 గంటలకు
గోకటమణిలో ప్రేరతి సి. ఉరస్యశీలము ద్వారా తీయవలసిన
రక్షణమును త్రవ్వకముకొని హరికథాకాలతేనెను జేయు
ను. (2) 25-క తేదీ గురువారము సాయంత్రము 5-80 గంట
లకు కన్నయ నాటక తమిళమునాడు ద్వారా కుబ్రహ్మకా
య్యగారి యాచార్యమునకు ఉపసాహిత్యమును నా
యర్ తియేటరులో ప్రదర్శించెదను. జీర్ణాటలు: ఈ 3.25.శ్రీ.
దొరకెట్లమును. — (1) ప్రాంతము మామిడినీధి నెం
22వ స్వరము (2) శత్రుమాదవీధి నెం 119 వ స్వరము; (3) అ
దయను ధియసాఫికల్ బిల్డింగు; (4) తిలకశిల్పము తిలక
వీధి నెం 120వ స్వరము; (5) వార్షికపురు (బాన్సింగ్) వీధి
వీధి నెం 11వ స్వరము (6) మూలకమును ప్రాంతమున 2. హరి
కథాప్రదర్శనగారి స్వరము (7) వై. ఎస్. బి. ఏ. (8)
స్వరములను లిప్త లిప్త; వైద్య అంతు కంఠం. రాజుచేటలు
నాటక కళా లిప్త. శ్రీ. అంతు ప్రత్యేకము చేయుచును.

తంత్రీవార్తలు

(౧) బ్రహ్మచర్యము

ఇంగ్లండు

హిందూదేశ సంస్కరణముల చట్టము.

చట్టములోని యభిప్రాయములు

సర్ ఆర్చిబేల్డ్ షా రంగీకరించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— సర్ ఆర్చిబేల్డ్ షా గారు లండను ప్రైవేటు బిల్ల కొరతకు వ్రాయుచు నుండుట తెలియబరచిరి. 18 వ తేదీన ఇంతామణి గారు ప్రైవేటు బిల్లలో వ్రాసినట్లు విధివారులు చాల నడచిపోయినట్లు విలకింపవగును. కట్టకడపటి పాఠ్యశాలనుగూర్చి మరొకప్పుడు మాట్లాడుచున్నామని యాదేశముగ నుండగలదని ఎల్లీ గారు నడుచుచున్నారు. కాని ఈమాటలవలన మాభ్యాసములలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారి మాటప్రకారము జరుగుట కభ్యంతర ముండవలెదలరాదనలయును. కాభ్యాసభజన విషయమున సర్ జేమ్స్ బస్టేటు గారు చేసిన మాటల ప్రకారము జరుగవచ్చును. అట్టి కవియములలో ఇంతామణి గారు చెప్పిన అంశములనుగూర్చి ఎల్లీ గారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. ఇందులో సేమాత్రము అనకాళి మిచ్చినను సంస్కరణ ప్రకారము ప్రజల అంగీకరించుట కది చాల సహాయకారి కాగలదు. హిందూదేశములో చాలకాలము నుండియు కనిపెడుచున్న అధికారులనుగూడ అందులకు సమ్మతించెదరు.

వెండిధర.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— మాంటేగ్యు కంటేనీవారిట్లు తెలియబరచు చున్నారు. యూరపుఖండములోని వారు చాల విశేషముగ వెండినల గోరుటలను, అమెరికావారు వెండి నివటి కంపకుండుటలను ధర పెరుగునట్లున్నది. బెల్జియాపు ప్రాన్సువలపులు రూపాయి ధరకు పెరిగి యును చేసినట్లునందుండియు ధర పెరుగుచున్నది. మంఘాయి మారకము పేయిలను రి. 1 పె.

ఇండియా కటాలము.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— ఇంగ్లండున కేరెంచిన ఇండియా కటాలములలో కట్టకడపటికి నిన్నటికినను సామనాం ప్రజల శ్రేణులలో "గ్లిష్ పోస్ట్ కేసీ"లను స్త్రీయకు పెక్కునది. దానిలో 450 గురు ఉద్యోగియులును నైనికులు ఉన్నారు. కొంత మంది ప్రాన్సులోను కొంతమంది మెడికల్ సైన్సులోను యుద్ధము నొనరించిరి. మేయరుగారు వారికి స్యాగరము మెళుగుచు వారు సామ్రాజ్యమున కొనర్చిన సహాయమునకు వంద వముల నర్పించిరి.

రత్నములను దొంగిలించుట.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— లండనునుండి బొంబాయి కి వంతబడిన రత్నములు దొంగిలించబడినవి. దానినెల 80 నేల సాము. ఆము త్రవ్వకటికిని ఫిర్యాదయింపబడలేదు. లండను పోలీసువారి నోటిపించుచున్నారు.

స్త్రీమరులలో తావు

లండను, సెప్టెంబరు 18:— స్త్రీమరులలో నైనికులకును కృత్రిమోద్యోగులకును పొత్తులు మియ్యబడుచున్నది. స్త్రీమరు బయలుతేనకేళకు వారురాకపోవుటయు స్త్రీమరులలో కొన్నిగదులు భారీగానే యుండుటయు కటాంఠించుచున్నది. ఇండియా కార్యాయమువారిందులకు బాధ్యులు. తగినవిధములు త్వరలో జరుగవలెనని ప్రైవేటు బిల్ల వ్రాసినది.

పారశీక మంత్రికి విందు.

లండను, సెప్టెంబరు 10:— నిన్న రాత్రి కార్యమునకు బ్రేజిల్ పారశీక విదేశమంత్రికి దొరతనమువారు విందు చేసిరి కర్ణుడు ప్రభుభక్తులను నసించెను. మాంటాగు సర్ ప్రాన్సుముఖుడు సాబ్బుండు సర్ వార్తబలనను, సర్ ఆర్థరు హార్డింగ్ గార్డును ఆతిథియ అతని కర్ణమువారును వారి కొందరును వచ్చిరి. సెగారు త్వరలో రానున్నారని మంత్రిగారు మనకు యుద్ధము పోయెను. వీరు ముందువచ్చిరి. ఆంగ్లపారశీక

తేజములకు 120 ఏండ్లనుండి మైత్రిగలదు. అది యాధారంభమునుండి వృద్ధతను మైది యుద్ధసమయమున జర్మనులనుండి కాపాడినట్లే యువుకు బోల్చి విద్యులనుండి మనము పారసీకమును కాపాడలూరితిమి పారసీకమును గూర్చి మనకును రష్యా వారికిని మనకభరిగినసంధిరద్దుపడినది. ప్రపంచమున మిగిలియున్న శత్రుసంఖ్యగల స్వలింగతనమునుగూర్చి తేజములందు పారసీకముగ్గటి పారసీకదేశస్వాతంత్ర్యము భద్రముగా కాపాడబడును. పారసీకులు కొరిసనుగూడ బ్రిటిషువారు వారికిపావుటలుగానుండి సంగీకరింపరు మిక్కిలిగా నుండునని కర్ణుడు ప్రభువుగారు నడిచిరి. మంత్రిగారు రుతికరించి ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

ప్రాన్సు

బల్గేరియా సంధి.

ముఖ్యవరకులు.

లండను, సెప్టెంబరు 19:— నేటిరాత్రి బల్గేరియా సంధి వరకుల నిధికారులు ప్రకటించిరి. యమేనియా బల్గేరియా సరిహద్దుమీదు మార్పు కెందలేదు. ఇన్న చిన్న భాగములు కొన్ని యూగోస్లావియా కీయబడినవి. అందులో ముఖ్యమైనవి, స్ట్రామినిట్జా నగర మండలములు, దక్షిణ సరిహద్దు రాష్ట్రము క్లి నైటులిగ్ కి మైల్ దూరమందున్న ప్రజాతా ముందలగ కిల్లిక్టునగరని నిర్ణయింపబడినది. సరిహద్దు గీటు ఆగ్నా వాషీ థాడెడలు నంటిపోవుచున్నది. ఆరెండును బల్గేరియాలోనే యుండును. బల్గేరియావారు ప్రజలలో తమకున్న హక్కుల నన్నిటిని మిక్రమందలివారి కర్పింపవలయును. ప్రజల నెకరి కీ యశవ యు నది యు నింక ను నిర్ణీతము కాలేదు. ఈతమున నమద్రమున కేటకు బల్గేరియా కేదియో మార్గమును జూపెదమని మిక్రమందలి వారు బల్గేరియాకు వాగ్దాన మొనరించిరి. ఈతప్రజాతమునకు బ్రిటిషువారు సంక్షయముగ నుండుటకు బల్గేరియావారి రంగీకరింపవలయును. నైనిక వరకుల ప్రకారము బల్గేరియా నైనికులు స్వచ్ఛందముగ నే పని చేయవలయును గాని నైనికులసంఖ్య 20000 మించరాదు. క్రొత్తదగ్గముల నేర్పరువగుదడు. విషవామవులుగాని అగ్నిద్రావకములనుగాని, టాంకుబండ్లనుగాని, సాయుధశక్తులనుగాని దిగుమతి చేయరాదు. మందుగుండు సామగ్రి నొకేస్టాక్కిలో తయారు చేయవలయును. బల్గేరియా యుద్ధ నాకమును జలంక గ్లాములును కెంట్ మిక్రమందలి వారికిచ్చి వేయవలయును. లేదా పగులగొట్టవలయును. సోఫియానుండి 12 మైల్ల నున్న నేను" మిక్రమందలివారి అధికారమును దుండవలయును. సాయుధదళములలో మిలిటరీవారుగాని నైయనికులుగాని చేర్చబడరాదు. బల్గేరియావారు తగినంత వసరము నిచ్చుటకు వారికడ తగినంత ధనములేదని యంగ్లీకరించి యు 8000 కొట్ల బంగారు ఫోసలనుమాత్ర మిచ్చుకొనక తీరదని నిర్ణయించిరి. ఈ ధనమును ఆరేణిమానముల కింతమును నిర్ణయము చొప్పున చెల్లించవలయునని విధించబడెను. చెల్లింపగా మిగిలిన ధనమునకు నూటికి రెండువంతుల కడ్డితో చెల్లింపకొనవలయునని విధించబడెను. ఇచ్చుకోలేవు దొక నిధి లో నుండి తీయుటకు సింకింగు ఫండు చేరిట నొక నిధి నెలకొల్పు వలసినదని వారు కోరిరి. ఒకప్పుడు వారు నియమిత ధనమును చెల్లించకుండునెడల మిక్రమందలి సంఘమువారు తమను మొదలగు వాటి మూలమున నాధనమును నమూనాచేసి కొనుట కధికారముండ వలయునని విధించబడినట్లు యుద్ధసమయమున గ్రీసు, యమేనియా, యూగోస్లావి యాలనుండి సక్రమించబడిన వస్తువులను తిరిగి ఎవరిని వారికిచ్చి వేయవలెను బల్గేరియా పూచీకడవలయును. దొంగిలించబడిన వస్తువులకు బదులిచ్చుట తగిన వస్తువులుగాను సేయవలసినదని విధించబడెను. సెర్వీయావారి బాగ్యులనును పాడుచేసినందులకు ప్రతిహరణగ అయిదుగంవర్సములవరకు సంకల్పరమునకు 50 నేల టన్నుల చొప్పున చెప్పిట్లనందలి ప్రభుత్వపుగనుల నుండి తీయబడిన బొగ్గును బల్గేరియా యూగోస్లావకియా కిచ్చుచుండవలయును. కాని అట్టియట్లవలన బల్గేరియా యూగోస్లావకియాకేగా పనియొండదని అంతర్విశ్రంభమువారు ముందుగ నిర్ణయించినవెనుక నాగనిబొగ్గు నీయవలయును.

ఫ్రేన్సుమస్య.

ప్రాన్సు, సెప్టెంబరు 19:— ఇల్లముల పక్షము ప్రజాతము వెంటనే విముక్తవలయుననియు మిక్రమందలి నైస్యములు వెంటనే దాని నాక్రమింపవలయుననియు ఉన్నతశిథ

వారు నిర్ణయించిరి. ప్రస్తుతము కరుణతోననుచున్న ప్రజాతములను మాత్రమే గ్రీకు లాక్రమించు కొనవలయునని వారు నిర్ణయించిరి.

పారిసు విమోచనములు.

పారిసు, సెప్టెంబరు 19:— పారిసునుండి ఈ నెల 26 వ తేదీన బయలుదేరి బెనీవా, శోష, బాగదాదు, బందరాబాదు, బుమైక్, కరాచి, బొంబాయి, కలకత్తా, బొంబాకు, సింగపూరు, బరేసియా, చింతావాదీనీ, టిమాక్, కోటిలమిదుగా మెల్సోరను కేటకు కొక పరాసు వైమానికుడు తల పెట్టెను.

ప్రాన్సులో స్త్రీలకు నియోజనాధికారము

పారిసు, సెప్టెంబరు 19:— ఈచట్టము సంగీకరింపరాదని నేనేటుసంఘమువారు నూచించిరి.

ఇండియా సేన.

లండను, సెప్టెంబరు 18:— సంధి యుద్ధముల కొరకు లండను నగరమునకువచ్చిన యిండియా సేనలోని సూర్యులకు హంప్టన్ కోర్టులో ఈనెల 16 వ తేదీన మహారాజాగారి ప్రతినిధి లెలకించి వారి కందరికిని మహారాజాగారు వందన బహుమానములను చేరువేసగా నందజేసెను.

లాయడు బార్లిగారి యభిప్రాయము

లండను, సెప్టెంబరు 19:— బార్లిగారునుండి క్రింది కర్తమానము వచ్చెను:— యమేనియా, సర్వీయా, పూర్వము కర్ణవారములకు యుద్ధసభలో చర్చించి లాయడు బార్లిగారు బెల్జియాపుట సిద్ధముగ నుండినప్పుడు వారు "యమ్యుసంగతియేమిటి? వారిలోనునకు ప్రసక్తికేరియేదేల వారు తమ కర్ణవారమును చక్కచెట్టుకొందురు మీరు వాతో యేకీకరింపరా! యని తోడి కర్ణులకాకపో చెప్పిరి. దాని ప్రాముఖ్యమును తోడి సభ్యులు గ్రహించియుండెను. ఆంగ్లనైనికులు యమ్యులో యుద్ధముచేయుచున్న విషయమును వారు గుర్తింపకపోయియుండును. అక్కడినుండి సేనలను మరలించరాను విషయములో వాంగులకేగాని యితరులకు బోధ్యముండదు.

"డెయిలీమ్యూ" కత్రిక యెత్తు సంగతులు.

రష్యావిషయమై యుద్ధసభవారి నిర్ణయమును గురించి కలిగిన యభిప్రాయభేదము సందర్భములో "డెయిలీమ్యూ" కత్రికయిట్లు తెలియజేయుచున్నది.— రష్యాకుండి ఆంగ్లము నైనికులను మరలించవలదీరని బార్లిగారు యుద్ధసభవారికి తెలిపవలది కాని ఆవిషయములో వాంగులకేగాని ఇతరులకు ప్రసక్తి లేదని ఆంగ్లప్రతినిధులు చెప్పిరి. రష్యాలో జరిగిన కార్యభారము నంతన ఆంగ్లేయులే చేరొందిరి కాన ఇతరులకు ప్రసక్తియుండదు.

సంగతులను విస్తృతముగ తెలియజేయ వలసినదని కత్రికలు నడుపుచున్నవి. పారిసునుండి ఒకవిధముగను, లండను నుండి మరియొక విధముగను, కాసింగుటకునుండి ఇంకొకవిధముగను సంగతులు తెలియుచున్నవి.

బుల్లిటుగారి సాత్వముయొక సారాంశమును "డెయిలీమ్యూ" కత్రిక యెక్కు వాడింగుటను విశేషమును తెలియజేయెను. నైనికులనుపూచి బోల్చి విద్యుల యుద్ధయమును అణగివేయుట ప్రయత్నం జనెనది 16 వ తేదీన లాయడుగారు నడిచినట్లు బుల్లిటుగారు తెలిసిరి. జనరలు కోల్బుట్లగారు పారవా రినికూడ తీసికొనుటకు వున్నేయుచుండిరి. బోల్చి విద్యులమీదకు నైనికులను పంపి యుద్ధము ప్రారంభించినచో లండనులో బోల్చి విద్యులకు ఉద్యమము కలయెత్తునని బార్లిగారు తెలిసిరి. లాయడుబార్లిగారు చెప్పిన దానికి యుద్ధసభ వారి రంగీకరించిరి. తరారువారు మాత్రము ఓప్పుకొనలేదు. బోల్చి విద్యులకు కొన్ని దొరతనములు భయముగ నున్నవి. వారికి సహాయము చేయదమని వరములు తెలిసిరి. అమెరికా దొరతనము వక్షమున నన్నుడు బుల్లిటుగారి నిరుస్యకు రాములారిగవంపిరి. ఒక క్రూరువులో నెక్కించి వారినిపంపుదుమని బార్లిగారు నుడిచిరి. లిలికుగారు తెలిసిన సంధివరకులను బుల్లిటుగారు హెల్సింగు బోయ్యుట్లమునుండి కంచివార్త పంపిరి. బుల్లిటుగారు పూర్వము నగరమునకువచ్చి బార్లిగారును సర్ మారిసు హంకే, ఫిలిఫ్ కెనుగార్లతో భుజించి సంధివరకులను బార్లిగారి కిచ్చిరి. దాని ప్రాముఖ్యమును బార్లిగారు స్పష్టముగారి తెలిసిరి. ఆసాయంకాలమే బుల్లిటుగారు బాల్బుగారిది జూచిరి. బాల్బుగారుకూడ నుముఖులగు నుండి నట్లు వారికి తెలిసెను. తమ కీసంగిని గురించి యేమియు తెలియదని నుగ్గించునట్లు వారనుడినములైన తరువాత బార్లిగారు ప్రజలకును ఆంగ్లపార్లమెంటువారికి సంగతిని నడిచిరి.

శ్రీ మంకవల్లి

World's News.

(Ketter's Agency.)

England

Indian Reform Bill.

Mr. Chintamani's Views. Sir Archdale Earle's Approval.

LONDON, September 18.
In a letter to the "Times" Sir Archdale Earle says that Mr. Chintamani's letter to the "Times" of the 15th instant deserves earnest consideration of the authorities. Sir Archdale Earle agrees that certain further modifications regarding ultimate responsibility might very advantageously be introduced immediately without impairing the authority of the Government of India to enforce its will in essential matters and that sub-division of an Indian subject suggested by Sir James Bryce might be adopted. As regards Mr. Chintamani's proposal with respect to the fiscal policy, Sir Archdale Earle says that the grant of even a moderate measure of finance in this sphere would go far to make the Reform scheme acceptable and would also accord with the views of many officials of long experience in India.

The Silver Market.

LONDON, September 18.
Messrs. Montagu's Silver Report says that owing to a fair demand for the Continent and the smallness of offers from America, the market has shown a firm tendency. The raising of the price of telegraphic transfer on India to two shillings per rupee has resulted in a steady rise in price, with the narrowing of the margin between cash and forward quotations. The Shanghai Exchange is at 1d. per tael.

Indian Peace Contingent.

Nepal Maharaja's Message and Present.

LONDON, September 19.
The Agent of the Maharaja of Nepal visited the Indian camp at Hampton Court on September 17th and gave a message from the Maharaja to the Gurkhas and a present from the Maharaja to every officer and man.

The Indian Contingent.

Returning Home.

LONDON, September 18.
The last contingent of Indian forces in Great Britain, comprising 500 officers and men, all of whom have been service in Mesopotamia or France, left Southampton on board the "Gulford Castle" to-day. The Mayor, in an address, thanked them for what they had done for the Empire.

British Industries. Proposed Exhibition.

Extensive Preparations.

LONDON, September 19.
In 1916 initial steps were taken to organize an Exhibition of Industries, Inventions, Products and Raw Materials of the British Empire, to be held in 1921. A large and influential meeting was recently held in London, attended by the Premier, High Commissioners, other representatives of the Overseas Dominions and others interested in the scheme, and a resolution was passed that an Exhibition on the above lines would be the best means of firmly binding together the peoples of the British Empire, and restoring its commercial and financial supremacy. It has been decided that the Exhibition shall be held under the auspices of the British Government. Extensive preparations are being made, and to ensure complete representation local Committees have been formed in most of the large centres of industry. It is felt that the Exhibition will offer an opportunity of demonstrating the magnitude of British resources at a time when such demonstration is most needed.

Accommodation on Steamers.

The "Times" on Preferential Treatment.

LONDON, September 18.
The "Times" in an editorial, while recognizing the necessity of giving preference on steamers to Army men and Government employees says:—There is no doubt that ships are sailing with vacant berths because accommodation reserved for Government nominees is not required at the last moment. The India Office is accused of being a special offender. The "Times" hopes that the authorities will remedy this.

Pontefract By-Election.

LONDON, September 19.

The Pontefract by-election result is as follows:—
Alderman W. Kerfoot (Coalition Liberal) 5,920
Mr. J. Burns (Labour) 5,415
There is no change, but the Government majority has dropped over 2,000.

Big Diamond Theft.

LONDON, September 18.

Scotland Yard is making inquiries with regard to the loss of diamonds in transit between London and Bombay. The stones are valued at £80,000 and were not fully insured.

Lord French's Book.

LONDON, September 19.

Lord French in the new preface to the second edition of his book "1914" publishes a letter from Mr. Asquith

dated May 1915, in which Mr. Asquith says that he notes that Lord French finds 4.7 gun practically useless and wants substantially higher percentage of high explosives. "I won't forget this" says Mr. Asquith. It was in reply to his letter Lord French wrote to Mr. Asquith acknowledging his unflinching sympathy and encouragement.

Report of not Filling Requisitioned Berths.

India Office Denies.

LONDON, September 19.
The India Office denies that the requisitioned berths on steamers have not been filled. Stories of vacant berths are said to have originated in the recent mutiny, when twenty requisitioned berths were not occupied. The India Office was not responsible for that.

Passages to the East.

LONDON, September 19.

The "Times" says, there are now fifteen thousand people awaiting passages to the East, mostly business men and wives, and families of men in the East. Practically the only available accommodation is in the ships which may fall vacant at the last moment. It is believed that shortage of accommodation for the civilians will last another six weeks or two months.

Persian Foreign Minister Feted. Lord Curzon Presides on the Occasion.

Anglo-Persian Agreement Guarantee for future safety.

LONDON, September 19.
Lord Curzon last night presided at the Government banquet at Carlton Hotel to the Persian Foreign Minister. The distinguished gathering included Messrs. Montagu, Sir Francis, Youngblood, George, Buchanan, Arthur Harcourt, Persian Minister and the staff. Lord Curzon proposed the toast of the guest welcomed him as true and loyal friend of Great Britain and one of the joint authors of the Anglo-Persian agreement also as a forerunner of Shah who was coming in a few weeks. Lord Curzon dwelt on close Anglo-Persian relationship during the last hundred and twenty years which had grown stronger during the war. Persia's national life had been saved during the war by the British forces in the East and in the same way Britain hoped to save Persia from the Bolshevik activities. He had never admired the Anglo-Russian agreement as affecting Persia. He now regarded the agreement as dead. Persia was one of the few surviving independent Mohammedan states in the world, which it was to Great Britain's vital interests and peace of Asia to keep alive. Lord Curzon emphasised Persia's independence under Anglo-Persian agreement. Even if Persia desired it, Britain would not have accepted the protectorate over Persia. He did not believe that stability would be secure in Asia for some time. It was therefore all the more desirable that Britain and Persia should be united to meet the future perils. The price responded, and the Persians welcomed the agreement as a guarantee for their future safety (Applause).

Sheiks Capture British Mission at Bajil.

LONDON, September 19.

The British Mission to the Imam of Yemen has been captured by Sheikhs at Bajil and despoiled out unharmed. Their release is probable. There is no further news of the fighting at Hodeida but reinforcements must have arrived and should have made everything secure.

Russia

Allies and Russia.

British Policy.

No Change or Development.

LONDON, September 19.
Reuter is officially informed that there is no new development or change of policy regarding Russia. This remains exactly as announced by Mr. Churchill on the 11th instant.

Reported Peace Proposals.

Question in French Chamber.

LONDON, September 19.
PARIS:—In the Chamber, during the debate on the Peace Treaty, the Socialist Longuet asserted that the American Journalist Bullitt took to Russian proposals of peace drafted by Mr. Lloyd George. These were accepted by the Russians and brought back to Paris.

M. Clemenceau (interrupting) — To whom were they delivered? I never had any knowledge of the matter. If Mr. Lloyd George really made proposals of peace he never said a word concerning them either to me or to the Peace Conference.

M. Longuet replied that he was sure of the facts. He had many interviews at that time with the American officers Stiffens and Bullitt. The counter-proposals of the Russians provided for the cessation of hostilities, amnesty, end of the blockade, re-establishment of commercial relations, recall of the Allied troops, and recognition of the debts of the old Empire.

Question of Evacuation.

British Withdrawal From Archangel.

LONDON, September 19.
ARCHANGEL:—The evacuation of the front is proceeding as smoothly as is consistent with the really formidable difficulties. Up to the present there have been no casualties, and it is fairly safe to prophesy there will be none. British troops at intervals carry out small raids. The Bolsheviks, therefore, never know that we are going till we are well away. Lots of troops are ready to sail from Archangel, but there is shortage of shipping. The boats which have gone were packed with thousands of civilians.

Mr. Lloyd George's Attitude.

LONDON, September 19.

A telegram from Paris says:—after discussion in the Council of Five on Monday, with reference to Rumania, Serbia and Fiume, Mr. Lloyd George was about to leave the Conference Chamber when he remarked to his colleagues "What about the Russian question? I think you agree with me that we have had enough of the Russian expedition, and I think we had better let the Russians alone to look after their own affairs." His colleagues presumably did not realise the importance of the question or of the operations in Russia being carried out by British troops. Therefore the withdrawal chiefly concerns Great Britain.

Question of Intervention.

LONDON, September 19.

With reference to the conflict of testimony regarding the Supreme Council's decision on Russia, the "Daily News" is semi-officially informed that Mr. Lloyd George's intention was to submit to the Council the British decision to evacuate Russia. The British delegates point out that the question was one purely for the British Government to decide, as the burden of all the present operations in Russia was borne by Great Britain.

Need to Clear up Situation.

Most of the newspapers continue to emphasise the need for clearing up the Russian situation, concerning which recent official and semi-official announcements in London, Paris and Washington are confusing. The "Daily News" Washington correspondent sends the digest of Mr. Bullitt's evidence. Mr. Bullitt declared that Mr. Lloyd George, addressing the Council of Ten on January 16th, declared the idea of militarily crushing Bolshevism as madness. He admitted that General Konevich was collecting the old "regime" about him and declared that military action against the Bolsheviks would be followed by a Soviet in London. Mr. Lloyd George won the Council over to the idea, but France opposed the idea and notified certain anti-Bolshevik Governments that she would support them in refusal. Mr. Bullitt was then sent on the Russian mission in an American official capacity. Mr. Lloyd George offered to send Mr. Bullitt to Russia in a cruiser. Mr. Bullitt telegraphed M. Lenin's peace proposals from Helsingfors, and on returning to Paris he telegraphed with Mr. Lloyd George, General Smuts, Sir Maurice Hankey, and Mr. Philip Kerr, when Mr. Bullitt handed the official text of the proposals to Mr. Lloyd George, who drew General Smuts' attention to its importance. Mr. Bullitt says that on the same afternoon he saw Mr. Balfour, and was afterwards informed that he thoroughly favoured the proposal. A week later, says Mr. Bullitt, Mr. Lloyd George gave Parliament and the British public to understand that he knew nothing whatever about the matter.

North Russian Operations.

British and Russian Success.

LONDON, September 19.
The War Office announces that a successful operation of the British and Russians resulted in the capture of Kavgora and Lujat, twenty-three miles south of Kaptseiga, with 312 prisoners, two field guns and several machine guns. Our casualties were eight wounded. Bolshevik vessels sailed North-East from Petrozavodsk to intercept one of our columns, which was using landings on the west shore of Lake Onega, but were attacked by our aircraft, with bombs and were forced to return to harbour in confusion. General Denikin has inflicted a further heavy blow on the enemy in the neighbourhood of Tsaritsyn, where he has recaptured Salomka, and taken 550 prisoners and a quantity of war material.

Don Troops.

The Don Troops have thrown back the Bolsheviks, who crossed the river, which is entirely cleared of the Bolsheviks, 2,000 of whom have been captured with four guns.

The 205th Soviet Regiment has ceased to exist.

Denikin's Advance.

General Denikin's advance east of Kharkov steadily continues in spite of opposition. He has taken 1,000 prisoners. The Bolsheviks have recaptured Kazlets, forty miles north-east of Kiev.

Poles Defeat Bolsheviks.

An official telegram from Warsaw says that the Poles have completely defeated strong Bolshevik forces near the town of Kraslawka, east of Dvinsk, capturing a number of prisoners and much war material. They have also occupied the town of Drina, midway between the Dvinsk and Vitebsk.

France

Debate in French Chamber.

LONDON, September 19.

PARIS — M. Longuet asked what reply France had made to the counter-proposals brought back by Mr. Steffens and Mr. Bullitt.

M. Renaudel asked:—Was it possible that the Government was ignorant of the proposals long published in the press, or that the Government had not questioned the British or American Governments on the subject?

M. Clemenceau replied:—I speak the truth. Neither Mr. Lloyd George nor Dr. Wilson ever said to me a word of such a peace.

M. Longuet asserted that Mr. Lloyd George at that time declared that the counter-proposals were perfectly acceptable, but in view of the campaign of Conservatives, the British refused to complete the negotiations. Now the British "communiqué" stated the Council approved of the British policy of evacuation. M. Longuet said he wanted to know France's policy concerning Russia.

Paris to Melbourne Flight.

LONDON, September 19.

PARIS.—It is announced that a French aviator will attempt on the 26th instant, to fly from Paris to Melbourne [via] Geneva, Rome, Brindisi, Salonika, Constantinople, Adana, Bagdad, Bandar Abbas, Bushire, Karachi Bombay, Calcutta, Bangkok, Singapore, Batavia, and the Island of Tchindana Timar and Roti.

Women Suffrage in France.

LONDON, September 19.
PARIS:—The Senate Commission has recommended the rejection of the Bill enfranchising women.

Execution of Le Noir Postponed.

LONDON, September 19.
PARIS:—The execution of Le Noir, who was sentenced to death in connection with the famous Bonnet Rouge affair, has been postponed. It is believed this has been done to enable him to give evidence in the Caillaux case.

Germany**The German Menace.**

LONDON, September 19.
PARIS:—The report of General Gough, read at the Supreme Council, says that the presence of German troops in the Baltic provinces is dangerous, militarily and politically. They are making the provinces a basis for intervention in Russia. General Gough expresses the opinion that the German Government can, if it desires, secure the obedience of the troops and recall General von der Gonsz's soldiery.

Bulgaria**Bulgarian Treaty.****Official Summary.****Restriction of Armaments.**

LONDON, September 19
A summary of the Bulgarian Treaty is officially issued to-night. The Rumanian Bulgarian frontier remains unchanged. Small portions of territory are ceded to Yugo Slavia, of which the most important are the town and district of Strumitza. The Southern frontier follows a line from a point eight miles south-west of Kaskmakli to Kulkik, passing close to Arasbashi and Danicera, which remain Bulgarian. Bulgaria renounces in favour of the Allies all rights to Thrace, which has not yet been assigned to anybody. The Allies have assured Bulgaria the outlets to the Aegean, which will be fixed later. Bulgaria recognises British protectorate in Egypt. The Military terms stipulate that the Bulgarian army shall be voluntary and shall not exceed 20,000. No new fortifications shall be constructed, no poison gas nor liquid fire manufactured nor imported, nor tanks and armoured cars. The manufacture of munitions shall be confined to a single factory, State controlled, whose output shall be strictly limited to the needs of the above force. All Bulgarian warships and submarines shall be surrendered to the Allies or broken up. The wireless station in Sofia shall be under Allied supervision. The armed forces must not include the military or naval air forces. The Allies, while recognising that the resources of Bulgaria are insufficient to admit of adequate reparation, agree to accept such reparation as possible, and have fixed a sum of 3,350 million francs in gold, which amount shall be discharged by a series of half-yearly payments, including interest of five per cent on the capital of the sum outstanding and provision for a sinking fund sufficient to extinguish the total amount on the 1st January, 1928. In case of default of payments, an Allied Commission shall be entitled to control, collect and disburse certain taxes and revenue for the purpose of payment of the indemnity. Bulgaria undertakes to return to Greece, Rumania and Yugo-Slavia all records, archives, and artistic and archaeological articles, which were stolen during the war, also to deliver livestock in restitution of the stolen animals, while by way of special compensation for the destruction of the Serbian coal mines, Bulgaria will deliver to Yugo Slavia during the next five years, 50,000 tons of coal annually from the State mines at Perak, provided that the Inter-Allied Commission is satisfied that such deliveries will not unduly interfere with the economic life of Bulgaria.

The Thrace Problem.**Bulgars to Evacuate.**

LONDON, September 19
PARIS:—The Council has decided that the Bulgars shall evacuate West Thrace, which shall be occupied by Allied troops. The Greeks will only occupy the zones at present held.

Bulgarian Peace Terms.**Presented to Bulgaria.**

LONDON, September 19
PARIS:—The Allies' peace terms were presented to the Bulgarian delegation at 10.30 this morning at the Quaid'Orsay. The Bulgarian delegates have been given twenty-five days on which to make observations.

A Dull Ceremony.

LONDON, September 19.
PARIS:—The presentation of the Bulgarian peace terms was dull, the ceremony lasting twenty-five minutes. There was a meagre attendance of the public and pressmen. The Bulgarian Premier, M. Theodoroff, in a speech said the Bulgarians were impelled by sinister influence to enter the insensate war against the wishes of the Bulgarian people. All the authors of the excesses would be ruthlessly punished.

Arabia**Indian Troops in Mecca.****Guests of the King of Hedjaz.**

LONDON, September 19.
MORO:—Eighty Indian officers and 2,000 men have made the pilgrimage to Mecca and stayed a month in Arabia as guests of the King of the Hedjaz. The British Government provided free return passages.

Hungary**Trial of Communists.****At Budapest.**

LONDON, September 19.
COPENHAGEN:—A message from Vienna states that the trial of Communists has begun at Budapest. The accused include thirty-three Communists, thirty-seven journalists, and all the revolutionary Judges and Jurymen.

Italy**The Fiume Revolution.**

LONDON, September 19.
PARIS:—The "Temps" learns from Milan that a message from the Government of Fiume, which was smuggled through the cordon round Fiume, has been received, appealing to all Italians to help their brothers in Fiume. A meeting of Nationalists in Rome in connection with Fiume passed resolutions denouncing the Government, particularly Signor Nitti and Signor Giolitti.

China**Railways in China.****Prospects of Development.****Possible Linking up Principal Towns.**

LONDON, September 18.
The Board of Trade Journal says that from the investors' point of view, the prospects of railway development in China are promising. Even the proposals, which are themselves unattractive, will be in a much stronger position when they form part of the comprehensive railway system. It may be expected that 50,000 and even 100,000 miles of railway will be built in China during the next quarter of a century, linking up all the principal towns.

The Tibetan Question.**Resumption of Negotiations.**

LONDON, September 18.
The "Times" learns from Peking that probably the Tibetan question will be settled soon. The Chinese Government has proposed the resumption of the negotiations, which were broken off in 1914, and evidently intends to tackle the subject in earnest.

China and Germany.

LONDON, September 18.
PEKING:—A mandate issued here declares that the state of war between China and Germany ended.

Indian Telegrams.

(ASSOCIATED PRESS)

Simla**Imperial Legislative Council.****Mr. H. McPherson's Speech.**

SIMLA, September 19.
Mr. H. McPherson said that he wished to make a few remarks as it was necessary to realise what India outside the Punjab really thought about the Punjab affairs. The majority of the people in Behar and Orissa did not share the views of Mr. S. Sinha. He (Mr. H. McPherson) was in close touch with all shades of opinion in the province and neither Mr. Sinha's opinion nor the opinion of the Dharbhanga Conference, nor that of the "Secon-light," was shared by the people of Behar and Orissa who all deplored what happened in the Punjab and would support the Government's appeal to pass the Bill. It was a matter of great gratification that the helm of the affairs in the Punjab was held by a strong hand and the country had escaped a general civil war. He appealed to the non-official members to accept the Bill.

General Sir H. Hudson on Punjab Incidents.

General Sir Havelock Hudson spoke on martial law and began by recounting the incidents in Amritsar which ended in the murder of several European lives, the looting of banks, the burning of churches, and railway stations. He also gave detailed accounts of the rioting and acts of violence by the mob in several places, which necessitated prompt action by the military authorities. In the Punjab the Officers commanding had to take action under exceptional circumstances. He next dwelt on the aeroplane's action in Gurjanwala which was done for the protection of civil life and property. It was all the more necessary, for all normal communications were interrupted and there no military force was available. Speaking with particular reference to the amendment he paid an eloquent tribute to the services by soldiers and officers who were about to be demobilised and proceed home but who were suddenly called upon to deal with the situation in the Punjab. It was only bare justice to them that they should be indemnified for any action they were called upon to take. To accept the amendment would be the negation of all Government.

The Hon'ble Mr. Sinha's Speech.

The Hon'ble Mr. S. Sinha speaking on the Bill said the Hon'ble the Home Member while introducing the Bill yesterday showed a spirit of solicitude for the co-operation of non-official members of this Council. He was sure that he was voicing the unanimous opening of almost all the Indian members of the Council when he referred to the ungracious personal attack made by Mr. Thompson on Pandit Malaviya. He wholeheartedly appreciated the fairness with which Mr. Hailey put forward the case of the Government, but he could not help strongly depreciating the attitude of Mr. Thompson towards a man who was held in the highest esteem by his

fellow countrymen. He knew Mr. Thompson as an admirer of Sir Michael O'Dwyer and his speech was reminiscent of his late chief. The Hon'ble the Home Member recommended to this Council an article that had appeared in the "Civil and Military Gazette," which wrote that any attempt on the part of Indian members to oppose the Bill would show how ignorant they are of the a, b, c, of constitutional law. These words might have been said to the Home Member. He wanted to draw the attention of the Council to an article that had appeared in the "Tribune" and which the Home Member had perhaps knowingly omitted to refer. They were asked not to purposelessly oppose the Bill. He in his whole life had always tried to put reason for reason. He feared that the Bill would be passed in spite of their opposition and said all those European members were sitting there for the purpose of supporting the Government in any measure that the Government tried to bring. Their case was carried in these words: "There is no reason why. There is no reason why, but there is no vote and no die." Referring to the preamble Mr. Sinha said:—It runs:—Whereas owing to the recent disorder in certain districts in the Punjab and in other parts of India it has been necessary for the purpose of maintaining or restoring order to resort to Martial Law, this Bill is hereby introduced. Now if they were to turn to the version of Mr. Thompson it might to a certain extent be right to suppose that Martial Law was necessary but the version of Pandit Malaviya was totally against the official view and in such circumstances the Government must depend for the truth, upon the findings of the committee. Moreover if such preamble were pre-supposed it entirely did away with the necessity of any enquiry by the Committee. Mr. Sinha suggested an amendment to the preamble.

The Home Member said that if the objection of Mr. Sinha was only limited to the preamble and if he gave them an assurance that after the revision of the preamble he would withdraw his opposition that the Government was ready to consider the preamble.

Mr. Sinha said that was one of the many other objections (laughter).

UNNECESSARILY STRONG.

Mr. Crump's remarks, that opposition to the Bill by Indian members was dishonest and ridiculous, were unnecessarily strong. The desire of all non-official members was simply to persuade the Government to adopt what they thought to be right. At the cost of money, time and energy they did not go to the Council to convince the public that what the Government was doing was right, but to persuade the Government as to what the public demanded. Discussing Martial Law he quoted Lord Morley's letter to Lord Minto who said that if the Government were to declare Martial Law in India it would be a gigantic advertisement of national failure. Here he quoted from a judgment delivered by Justice Chabern to show what Martial Law meant. He really meant. Here in India the King-Emperor was represented by the Executive Government and the Government had an official majority and in such cases nobody was going to care for their opposition or for their argument. Last difficulty was insurmountable. The provision of the Clause 2 demanded to give a retrospective effect to Martial Law commencing from the 30th March and extending almost to the end of June. Mr. Sinha said that the Hon'ble Home Member should not give them any evasive reply. He asked the Council that Section 2 should altogether be deleted. He pressed for the postponement of the Bill because the very contention was that Martial Law was not timely and rightly declared and users that was proved by the Committee's findings there was no reason to pre-suppose that what the Government did was right. Ever since it appeared in the "Times" that an indemnity Bill was going to be introduced, the whole public opinion was roused against the proposal. Even Sir Narayan Chandavarkar was led to send a telegram to H. E. the Viceroy opposing the Bill. It was not wise for the Government to flout public opinion and say that because they were responsible for maintaining law and order they could do anything in the name. Such an attitude was entirely against public opinion, which, even before the advent of the British rule, was recognised by every ruler. He recited an Urdu couplet which meant that a King must listen to the public voice. Concluding, he appealed to the Government to carefully consider the Indian public and press opinion.

Programme for Next Meeting.

SIMLA, September 20.
At the meeting of the Imperial Legislative Council on the 23rd instant, six resolutions will be considered. Mr. Sinha will move for (1) the establishment of a State Bank in India, (2) the permanent location of the Government of India in a suitable centre, (3) an enquiry into the adequacy of foodstuffs in British India and (4) that this Council recommend to the Governor-General-in-Council in connection with the impending constitutional reform (a) that they should recommend that universal suffrage is necessary or should be taken from the provinces in any scheme of financial decentralisation that may be introduced, (b) that the principle of joint powers be adopted in the provinces as there will be two parts of Government, should the principle of diarchy be accepted.

Mr. Crump will move for the immediate consideration of the electrification of suburban railways in Calcutta and for the improvement of passenger traffic and terminal facilities.

Mr. S. Sinha will move for the appointment of an Indian member chosen from the non-official Indian members of the Council on the Indian Army Commission.

At the meetings of the Council on the 24th and 25th bills to amend (1) the Provincial Landreary Act, (2) the Indian Arms Act, (3) the Indian Cinemas Act, (4) the Cinemas Act, (5) the Cinemas Act, (6) the Indian Merchants' Shipping Act, and (7) the Imports and Exports of Goods Act will be considered and passed.

A Bill to remove the restrictions on withdrawal of capital from the money market by companies will be considered and passed.

Mr. Howard will introduce the Indian Paper Currency Act Amendment Bill, which will be considered and after suspension of the Rules of business the Indemnity Bill will also be considered and passed.

Bombay Bombay Legislative Council. A Voting Reform.

Poona, September 19.

At the resumed sitting of the Bombay Legislative Council this afternoon the Governor announced the change in the system of voting. Mr. George Lloyd said:—With the impending advent of a new Council voting must be done as expeditiously as possible. The present system of circulating voting paper to members is a rather complex. They should vote as Parliament and other legislative assemblies did. As an experimental measure two tables had been kept at the rear of the Council Chamber, one to record votes of "Ayes" and the other to record votes of "Nays." Whenever a division was to be taken the members should file out to one of these tables and record their vote on the paper kept there. Voting could then be done expeditiously. The Council spent the whole of the day in the discussion of Resolutions on matters of general public interest moved by official members.

Major Fernandes, by permission postponed his resolution calling for an enquiry into the increase of leprosy in the city of Bombay, pending further enquiries he wanted to make on the subject.

The Government accepted in a modified form Mr. Parashotamdas Thakurdas's resolution recommending that arrangements should be made for paying Government pensioners their monthly pensions by postal money orders if they desired it.

Mr. Curtis, on behalf of the Government, said he was prepared to accept the resolution if it was a recommendation to the Government of India to arrange for paying Government pensioners drawing up to fifteen or twenty rupees their monthly pension by money order. The resolution as modified was accepted.

CORRUPTION IN CIVIL COURTS.

Mr. Hidayatullah moved a resolution recommending that steps might be taken to suppress the corruption practised by establishments of Civil Courts in Sind. He graphically described the evil that was prevalent in Sind.

Mr. Crump, on behalf of the Government, admitted the evil, but pointed out that the initiative to eradicate it should come from the presiding judges in these Courts. The resolution was lost, sixteen voting for and twenty-one against.

FOOD CONTROL.

Mr. Parashotamdas Thakurdas moved that the Council recommend to the Governor in Council to represent to the Government of India as follows:—(1) Inter-provincial control of the movement of food grains in India be exercised as early as possible. (2) The existing restrictions against the export of food grains from India be retained by the Government until such time as relaxation of such restrictions will not materially affect the prices of food grains in this country. (3) That adequate steps be taken to secure from Burma at reasonable prices the quantity of rice normally required for this Presidency, and that the necessary freight for the same be provided as during the current season.

During the debate references were made to discussion on the subject in the Imperial Council.

Mr. Curtis, on behalf of the Government, pointed out that it was the intention of the Government to remove inter-provincial control as early as possible. Other matters contained in the resolution would be represented to the Government of India. The resolution was passed.

CRIMINAL APPEALS.

Mr. Belvi moved a resolution recommending that all District and Sub-Divisional Magistrates should not hear criminal appeals and revisional applications when on tour. He pointed out that these officers were on tour for seven months every year and real hardship was felt by the litigants.

Mr. Crump, on behalf of the Government, admitted the inconvenience felt by the litigants, but in a matter of this kind the Government has not only to consider if any change in a long-standing system was possible, but also the question of cost. If the resolution would take the form of a recommendation that the District Magistrates and Sub-Divisional Magistrates should as far as possible not to hear criminal appeals while on tour, the Government would accept it.

Mr. Belvi agreeing to the suggestion the resolution as amended was carried.

Irrigation Works.

Poona, September 20.

At the resumed sitting of the Bombay Legislative Council to-day there was an animated debate on the resolution moved by Mr. Parashotamdas Thakurdas recommending that the Governor-in-Council be pleased to accelerate further the pace of construction of irrigation works in the Presidency by all such steps as may be necessary, including (a) provision of additional staff for the irrigation department; (b) importation of labour from other Presidencies, if necessary; (c) full advertisement of irrigation programme for a certain number of years in India and different parts of the world in order to secure the employment of a better class of contractors for the construction of irrigation works from India and, if warranted, suitable contractors from abroad also; (d) the use of up-to-date machinery for excavation and speedier construction than hitherto. The mover said he had based his recommendations on the Irrigation Commissioner's report of 1903. While admitting that the Irrigation Department was active he pointed out that there was scope for further activity.

The Hon'ble Mr. Curtis, on behalf of the Government said the acceptance of the resolution would mean that the Government was unduly slow in irrigation work when such was not the case. Conditions had revolutionised in the Deccan since the Irrigation Commissioner's recommendations were published. The Government was spending all the money they got from the Government of India. The utmost he could do was to use the debate as an additional lever to get increased grants from the Government of India.

H. E. Excellency the Governor, in winding up the debate, hoped the mover would not ask the Government to do what was impossible. The resolution involved purely financial points. They were bound hand and foot and there was a limit to the amount they got. The Government of India were under no illusion as to the spending capacity of the Bombay Government.

Mr. Thakurdas pressed his motion, which was carried: 22 voting for and 17 against.

Mr. Thakurdas moved another resolution recommending that the Governor-in-Council be pleased to issue a Press "Communique" stating how far the recommendations of the Council contained in the preceding resolution, as well as in another resolution of his which was passed, had been acted upon and carried out by the Government. The motion provoked a warm reply from the Government side.

Mr. Crump said the motion, if accepted, was capable of general extension to other resolutions and would be acted on as a precedent. It should be left to the discretion of the Government when to issue a "communique." The Hon'ble Members could whenever they wanted get information by interpellations. Mr. Curtis agreed with Mr. Crump.

H. E. Excellency the Governor said the Government was always very desirous of giving every possible information, but the method suggested was not the right one. If the Government were to start issuing "communiques" as suggested, that would afford a great deal of copy to newspapers but unless there was urgency the right place to announce important statements was the Legislative Council. His Excellency referred to the question of the touring problem and to his conference with the Government of India officers on the subject. He thought the right place to announce the policy of the Government on the subject was on the floor of the Council and had acted accordingly. The Council should be jealous of its dignity that important statements were first communicated to it.

Mr. Thakurdas then withdrew his motion and the Council adjourned "sine die."

Hostilities in Hedjaz. Turbulent Tribesmen Active.

BOMBAY, September 19.

The "Times of India" says:—It is generally known that serious hostilities have taken place between King Hussein of the Hedjaz and Ibn Saud Emir of Nejd. It is possible that Hajis returning to this country will have something to say about these hostilities and we think that the Government would be well advised to publish as full a report of fighting as possible before rumour has distorted it beyond all recognition. Our own information on the subject is scanty but sufficient to show that this is a concern in which India is closely interested. On September 1st half a Battalion of 1st Brahmins and two machine-gun sections left Aden for Hodeida, a well-known port on the Red Sea coast of Arabia, where the tribesmen had been creating disturbance and are said to have rushed a British hospital on the outskirts of the town killing the guard and local police. With Hodeida practically in the hands of these turbulent tribesmen and the lives of certain Englishmen in the interior endangered prompt action was necessary, and the little expeditionary force reinforced by two batteries from Aden attacked on the 5th, but with what result we have not yet heard. It is evident the authority of Imam of Saana over these tribesmen is slight. The recrudescence of these tribal disorders is a symptom which though it was not altogether unexpected is extremely disconcerting.

Removal of Exchange Control.

BOMBAY, September 20.

The removal of control on exchange rate announced by the Secretary of State has been received in Bombay financial circles with a sigh of relief as tending to the resumption of normal conditions sooner than they would have been under control, the disturbing effect of which was perceived in various directions. A prominent merchant and financier said the effects of the removal of control on exchange in the beginning might lead to violent fluctuations. It would then gradually settle down, but everything would depend upon whether 2s. was going to be the minimum rate, or whether it was to be governed by the value of silver. What puzzled everybody was that the Secretary of State had failed to make any statement of policy. There was, however, no doubt that the removal of control would ultimately be beneficial.

Currency Crisis Explained.

[Delayed in transmission.]

BOMBAY, September 20.

The report of the Bombay paper currency Department says that the serious crisis in the currency position in last April was due chiefly to the huge withdrawals to finance the highly priced cotton crop during the critical days between the 9th and 13th April. Declaration of inconvertibility of paper currency appeared inevitable, daily withdrawals averaging over 33 lakhs. The balance at the beginning of April amounted to 130 lakhs but the closing balance on the night of the 12th April was under one lakh. The mint made strenuous efforts and silver was scrapped together from the available sources but the situation was saved by the intervention of Saturday and Sunday, the tide having turned when the office reopened on Monday.

The Punjab

Punitive Police at Lahore.

LAHORE, September 20

The "Tribune" writes:—We understand from a reliable source that the Punjab Government have under consideration the establishment of punitive police at Lahore, which will probably cost the citizens a lakh of rupees a year. The question came up recently before the meeting of the Lahore Municipal Committee in an indirect form, when a request was made to the President to represent to Sir Edward Macleagan that no such police force, should be posted at Lahore as no damage to property public or private, was done here. Moreover, the location of a punitive police here will certainly remind the people of the bitter and regrettable events of the martial law period, and would hinder the process of reconciliation. So far as our information goes, the idea did not originate with the present Lieutenant-Governor, but was suggested by his predecessor at a time when the public situation was causing anxiety, and there was a great excitement and panic. As at present, however, complete tranquillity is restored, it would hardly be advisable, or even prudent, to create a feeling of resentment among the people that all is not yet over and there is still a period of suffering to be faced. We appeal to the Lieutenant Governor,

whose policy of clemency and conciliation has been widely appreciated, to abandon the idea of posting a punitive force in Lahore.

Calcutta

The Sinking of the "Retriever."

A Marine Enquiry.

CALCUTTA, September 19.

The Chief Presidency Magistrate to-day presided over a Marine Court of Enquiry in connection with the sinking of the Port Commissioner's vessel "Retriever" on the 7th instant, at Mahanadi Point, as a result of a collision with the large "Kankashire" in tow of the "Retriever." Mr. J. C. S. Rawlin, pilot in charge of "Kankashire" said on his arrival at Mahanadi Point he encountered considerable eddies. The eddies caused a heavy run to star board and he immediately ordered a sharp starboard. He had the "Retriever" on his star-board bow. She took a heavy run to port. The tug was going ahead trying to get ahead of him but failed to get out of the way, and the "Kankashire" ran into her practically astern. He did not see could save life. All on board with the exception of the Chief Officer's servant were saved. The force of the impact was sufficient to have sunk the "Retriever." Mr. Rawlin said that the cause of the collision was due to the "Kankashire" turning to answer her helm and on account of the eddies. Captain Farmer and the Chief Engineer, of the "Retriever" corroborated the statement of the previous witness. After examination of some other witnesses the enquiry was brought to a close. A report of the finding of the Court will be forwarded to the Government.

Burma

Rent Control in Burma.

A Meeting in Rangoon.

RANGOON, September 20.

The meeting called for this morning by a number of landlords to discuss the proposed rent control legislation was largely attended by members of all communities, and after half an hour's waiting, one of the convenors announced that the meeting was intended to be a conference only and must be postponed. This was objected to, and a Municipal Commissioner, Mr. Campagnac, the author of the draft Bill, was elected Chairman, but as the convenors announced that the hall was a private room, and that they must leave, the opponents, after protesting against this, arranged to hold an open air meeting, which they did, the Commissioner of Police consenting. Resolutions were then passed reciting the hardships of tenants due to high rents, asking for emergency legislation on the lines of Mr. Campagnac's Bill, and expressing the loss of confidence in Mr. Patai, one of the Mahomedan Municipal Commissioners, who has been active in opposing the legislation. This resolution was only voted on by Mahomedans. The meeting was quite orderly.

Mysore

Thefts From Trains.

BANGALORE, September 20.

For some time past numerous complaints were heard of frequent thefts of property belonging to first and second class passengers on the Bangalore-Madras mail trains, and among the recent victims were Mr. Justice Bakewell and Mr. L. E. Odgers of Madras, Mr. Goddard and Lieutenant Graves Stock. The Jolarpet Railway Police recently arrested a man named Gopalan Nair, and it would appear that enquiries since this arrest have helped in tracing the property lost in some of the railway thefts. Sub-Inspector Raghavachar and his staff at Jolarpet are reported to have recovered property consisting of watches, rings, etc., from various places at Talavaram, Madras, Bangalore, and South Malabar. It would appear that Gopalan Nair, the man under arrest, was out of police view for about six months and he was arrested at Basin Bridge while, it is stated, getting out of a first-class compartment. He is under remand at Arkonam. Alfred Johnson, who was arrested by the Jolarpet Railway Police in connection with the theft of a brief bag from a first-class compartment on the 1st August, was sentenced to 6 months rigorous imprisonment by the District Magistrate of Vellore.

General

Maddam Camp.

A Press Communique.

OUTTACAMUND, September 20.

The Government have issued a press "communique" on the Maddam Camp, it having been brought to their notice that certain erroneous ideas prevail in this Presidency in regard to the camp. The object of the camp is prophylactic, and its regulations are intended to prevent the importation into Ceylon of epidemic diseases, such as cholera and small pox. A report prepared by the Principal Civil Medical Officer and the Inspector-General of Hospitals, Ceylon, is printed as an annexure to prove the success attendant on the efforts of the medical department of Ceylon to keep these diseases out of the Colony. The Government publish this report in the hope that the public may be led to a juster appreciation of the purposes for which the camp is designed and the realization that those restrictions which have been the subject of adverse comment, are imposed as much in the interests of passengers themselves as for any other end. On the opening of the Indo-Ceylon Railway route in March, 1914, it became necessary to provide systematic examination of passengers. The present Maddam Camp is the outcome of this requirement. The object of this camp is to detect immediately the occurrence of cases of infectious diseases amongst passengers for Ceylon, isolate and treat such cases, disinfect the person and effects of passengers, detain them under medical observation for a prescribed period, segregate under medical observation persons known to have arrived from a locality officially reported to be infected and report to the sanitary authorities in Ceylon the fact that certain individuals have arrived from infected localities with a view to their being kept under medical or other surveillance for a further period.

It will be seen the objects of the Mandapam Camp are as much in the interests of the passengers and travelling immigrants themselves as in the interests of the resident population of Ceylon. It has been the object of the Ceylon authorities to make provision for the comfort and welfare of the passengers or immigrants and for protecting the resident population from imported infection. The loss of life by the introduction of infection to the towns, villages and estates in Ceylon would undoubtedly be very considerable in the absence of strict precautions. The infection might be widely disseminated and might break out in different districts entailing much expense, alarm and loss of life.

To emphasize the necessity for protection from imported infection it has been pointed out that since the reopening of the coastal ports of the northern province of Ceylon to native craft from South Indian Ports there have been repeated outbreaks of infectious diseases traceable to infection through those ports, and in certain instances the disease escaped detection until a more or less average epidemic had established itself. To further exemplify the necessity for adequate provision for detection of diseases and avoidance of unnecessary risk to immigrants from South India, apart from the question of introduction and dissemination of epidemic diseases in Ceylon, statements showing the number of cases of cholera and smallpox during the year 1914 to 1919 are attached.

N. W. Frontier Situation.

SIMLA, September 18.

A Press Communique says:—All is quiet north of the Kabul river and in Tirah. Kaki south of Bannu was raided on the night of the 15th and Kalabagh attacked on the same night, but in both instances the raiders were driven off before they could do much damage. All is quiet in Baluchistan. The Afghan troops on Kharlaachi front commenced to withdraw on the 11th.

Indian News.

About and Around.

On Thursday last while Mr. Golam Moinuddin, Jailor, Gaya, Central Jail, was showing the Sanitary Commissioner and Sanitary Engineer how prisoners were being fed, a prisoner named Kuldeep Kurmi, an old jail bird, attacked the Jailor with an iron plate and inflicted severe injuries to his nose and forehead. The Jailor was removed to hospital and the prisoner was arrested.

The order prohibiting circulation of the "Guzrati," "Young India" and the "Maharatta" in libraries registered by the Government has been withdrawn.

On Wednesday morning there occurred another accident in the Railway Station yard. The Combarore train which carried passengers to the West Coast mail and Pollachi were detained. For twelve hours continuously the pointman was at work. The Mettupalayam mail was slightly delayed.

The Deputy Magistrate of Serampore disposed of a case in which 23 millhands, Hindus and Mahomedans, were charged with looting rice shops in the Gouhati bazaar on the 7th September. The Magistrate convicted all the accused. Six accused being boys were fined Rs. 25 each, and the rest got six weeks' imprisonment each.

The local Central Telegraph Office notifies:—The following delays on cablegrams inland and outwards are communicated for the information of the public:—(a) Bombay to London full rate ordinary one day, and half rate deferred two days. (b) London to Bombay full rate ordinary fourteen hours, and half rate deferred one and half days.

Out of thirty-five candidates who are natives of India or Burma for appointment during 1919 to the Indian Civil Service otherwise than by open competitive examination, five will be appointed from Bengal. The Government of Bengal has been asked to nominate eight persons, out of which five will be selected.

The feeling among hide exporting firms, in Rangoon regarding export duty is that Burma should be excluded from the operation of the Bill, as the province cannot benefit by the proposed help to the tanning industry and the export trade will be seriously affected. Strong representations have been made through official channels.

The mail steamer "Kashmir," with the outward mails of the 4th instant, is expected to arrive in Bombay, at 1 P. M. on Monday next.

The Medical Relief Committee of the Bombay Municipal Corporation have recommended the appointment of Dr. J. E. Sandilands, M.A., M.D., D.P.H., as Executive Health Officer of the Corporation in the place of Dr. Turner, retired on a salary of Rs. 2,000 per mensem. Dr. Sandilands was Medical Officer of Health in the Borough of Kennington.

Owing to the resignation of Mr. G. Watson, elected Commissioner for Ward 16 of the Calcutta Corporation there was a bye-election on Friday to fill the vacancy, the rival candidates being Dr. Adrian Caddy and Mr. D. C. Ghose, Barrister. Although it is a European ward the voters being mainly Europeans, Mr. Ghose started off with a lead which was maintained all through and when the poll closed the result showed that Mr. Ghose had obtained 700 as against Mr. Caddy 381 votes.

The Honorary Secretary, Anjuman-i-Islamia, has sent the following telegram to the Prime Minister, the Secretary of State for India and Mr. Yakub Hassan, London:—"Amritsar Mussalmans warmly support the Aga Khan Memorial Against the Turkish dismemberment."

The people of Lahore are collecting funds to present Mr. Gandhi with a purse on the occasion of his fifty-first birthday. The purse will be sent to Mr. Gandhi at Bombay.

The following telegram was also sent to the Private Secretary to the Viceroy:—"Anjuman-i-Islamia representing Amritsar Mussalmans, warmly support the Aga Khan Memorial against the Turkish dismemberment submitted to the Prime Minister, London."

Bombay will probably have an aviation exhibition as one of the attractions of her peace celebrations. Captain R. S. Carrol, R. A. F., is now here making arrangements for early arrival of a Nighthawk Biplane. It is the first instalment towards commercial aviation and civil flying in India and offers to give exhibition flights, with it the machine has 320 h. p. engine and is sister to the fighting scouts now being supplied to the British Government. It develops a speed of 150 miles per hour and accomplishes climb of 20 thousand feet in 17 minutes. It carries a passenger as well as a pilot.

After a prolonged discussion on the subject of extension of primary education in Calcutta, the Calcutta Corporation on Thursday adopted the following resolutions:—That provision be made for a limited number of model schools and for a Training College for teachers; that the capital expenditure involved be apportioned between the Government and the Corporation in the proportion of half and half and the recurring expenditure be shared equally by the Corporation and the Government and that a joint school committee be established consisting of representatives of the Corporation and the Government in whom the control of primary education in Calcutta be vested.

Mr. Swinhoe, Chief Presidency Magistrate, Calcutta, passed orders on Thursday in the case in which, J. Murray, a European bailiff of the Court of Small Causes, Calcutta, was charged with having embezzled Rs. 3,777, the property of the Government. The accused was entrusted with two warrants and he duly realised Rs. 3,777 and misappropriated it. The accused's mother later deposited the amount with the Chief Judge of Small Causes Court. The Magistrate convicted the accused and sentenced him to six months' rigorous imprisonment.

Stop Press.

LONDON, September 20. The White Star Liner "Vedic" 8,000 tons, with two thousand troops from North Russia on board, went ashore on Orkney last night in the gale. There were no casualties and the ship was subsequently refloated and proceeded to Leith under her own steam.

NEW YORK:—The Cunard Company has secured the ex-German Liner "Imperator," 52,000 tons, for the Atlantic service.

LONDON, September 20. The hull of the Spanish steamer "Valbanera," has been found embedded in quicksands of Rebecca shoals, forty miles from Key West. Valbanera, which was bound for New York from Havana, had been missing since the hurricane in the Gulf of Mexico ten days ago. Three hundred and sixty passengers and fifty crew are missing.

LONDON, September 20. Viscount Grey left Southampton to-day on "Mauretania" for America. Mr. Bryce, Lord Curzon, Mr. Churchill and Mr. Reading were among those who saw him off.

London, September 20. Reuter learns that the situation at Fiume is unchanged. It is estimated that Mr. D'Annunzio controls two thousand troops and sailors. All communications are cut and no reliable information is reaching the outside world.

LONDON, September 20. Apparently, the Supreme Council has not adopted the recommendation of the Allied military mission in Upper Silesia, urging that the Allied troops occupy Upper Silesia. According to a semi-official statement from Berlin, the German police force, under the Allied supervision will be formed in the southern part of East Prussia, for the period of plebiscite. There will be no foreign occupation as long as order is preserved.

LONDON, September 20. PARIS:—France's future peace army will number 3,50,000. Universal compulsory service will be reduced from three years to one year. This will produce 200,000, while enlistments and re-enlistments will produce 15,00,000. France will retain two home army corps and one colonial army corps.

North Africa, Six infantry divisions and one cavalry division are earmarked for the Rhine.

MELBOURNE. The House of Representatives yesterday passed, without division, the Peace treaty and agreement to defend France.

LONDON, September 20. PARIS. The German Note to the conference agrees to the annulment of article 61 of German Constitution, providing for Union of Austria and Germany but protest against the ironical tone of the Allied note dealing with German Government's explanations. The note says, that the Allies are not entitled to wound Germany's feelings.

MUNICH. Six communists have been executed for murder of the hostages under the Bolshevik regime.

LONDON, September 19.

The last Indian contingent numbering 450 left Southampton yesterday on board "Guildford Castle." Before their departure the Mayor addressed the troops on the deck of the ship, thanking them for their war services. Cheers were raised as ship sailed.

తూర్పు దేశ ప్రయాణములు.

లండను, సెప్టెంబరు 19:—ప్రెస్టు ప్రకటన ప్రకారము తూర్పు దేశమున 15 వేలమంది తూర్పు దేశములకు వెళ్ళుచున్నారని వార్తలు వచ్చినవి. వారిలోనుండి అక్కడ కాపురముండిన వారి కుటుంబములను సలహానుసాని లేనిది ముందు తెలియదు. తీరావు స్త్రీయులు బయలుదేరునప్పటికి తెలియదు. అప్పుడు ప్రయాణమునకు తగినవారు కిచ్చి-దిగినందున, 6 వారములలో, 2 నెలలలో నిజమయ్యుంది అను నడుచున్నారు.

స్ట్రీటులలోని వరుపు కుప్పలు.

లండను, సెప్టెంబరు 19:—ఇటీవలుగా నిన్ని వరుపు కుప్పలు నందవలయునని కోరగా ఇండియా అఫీసువారు చర్యలేని ఎవ్వరో చెప్పగా నామము యబద్ధమని ఇండియా అఫీసువారు తెలియబడింది. ఇటీవల జరిగిన అల్లరి కలం కోన్ని వరుపు కుప్పలు చెడిపోయినందున, నాటిగా నివసించితి శత్రువు నుడయ్యెడిన లేదనియు అందులకు తాము జవాబు దారులు కారనియు వారు తెలియబడింది.

బాల్లికు రాష్ట్రములు.

జనరలు గ్రాఫ్ గారి విషయము.

బాల్లికు రాష్ట్రముల 19:—బాల్లికు రాష్ట్రముల విషయము విచారించి జనరలు గ్రాఫ్ గారు తమ విషయము యబద్ధము వారికి తెలిసింది. అందరినంగతులుగలవు. బాల్లికు రాష్ట్రముల ప్రాంతముల నందుకు అనర్థము. రష్యాలో కలిగిన కోతులకు వారు వారిని సాధనముగ నుడయ్యెడినందున వారు. బాల్లికు గవర్నరు మెంటు 'వెన్నవడినయెడల వారు సైనికులు' అనిగ దియగలరు. వారు చెప్పినమాట వినునట్లుచేసి జనరలు వారు దేని గోల్లు సైనికులను వరులించివేయగలరు.

కమ్యూనిస్టుల విచారణ.

కో నెను-కో నెను, సెప్టెంబరు 19:—విచారణము నుండి క్రిందివారు వచ్చెను. బుచా-సెల్స్కయి-కమ్యూనిస్టుల విచారణ ప్రారంభమయ్యెను. మద్రాసులో 38 నురు కమ్యూనిస్టులుగలరు. 87 నురు ప్రతినిధులుగలరు. విప్లవమున పనిచేసిన జడ్జిలు, జూరులును కలరు.

పూర్వము విన్నవము.

బాల్లికు, సెప్టెంబరు 19:—బాల్లికు రాష్ట్రమునండి 'తెంపుకత్తి' కీ వార్త విచ్చెను. బాల్లికు రాష్ట్రమున సోదరులకు కోర్టుదలచినవని బాల్లికు ప్రభుత్వమువారు నం జేయునని పంపిరి. కో నెనులోని వారియవారును గగ్గలేన ప్రభుత్వమును ముఖ్యముగ నివారణిచ్చి, నివారణిచ్చి లిట్టి గాల్లును నిందించిరి.

బల్గేరియా సంధిపరతులు.

బాల్లికు, సెప్టెంబరు 19:—సేదీ-మునిము 10:40 నిమిషములకు క్షయము పిచ్చెయ్యెను మిక్రియందలివారు బల్గేరియావారికి సంధిపరతులను సమర్పించిరి. వారికి పాల్గొనో జూలు క్షయచిచ్చిరి. ఆ సమయమునందు బాల్లికు రాష్ట్రము రాష్ట్రము. పత్రికా పత్రికలును కక్షకున నుండిరి. అక్కడంతయు బాల్లికునా లేదు. పత్రిక క్షయములేన బల్గేరియా వారు యబద్ధములో దిగవలసివచ్చె నని బల్గేరియా మంత్రి చెప్పెను. బాల్లికునును జరిపించిరి కక్షించెదరు.

టిక్వాను వ్యవహారము.

బాల్లికు, సెప్టెంబరు 19:—ప్రెస్టు ప్రకటన ప్రకారము పట్టణమునండి ఇట్లు తెలియవచ్చెను:—టిక్వాను క్షయచర్యను క్షయచర్య కరిగ్గరించుకోవచ్చును. దొంగదొంగు వచ్చెను తిగి రాను బాల్లికును ప్రారంభించె దలచిరి. 1914 లో వారికోరి రాను కలిగెను. వారు క్షయచర్య క్షయచర్యను కరిగ్గరించె దలచిరి.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

రాజధాని:—ఈ గ్రామములో గతము మొదలువారి వేలవేలమైన కండ్ల పాతకాల ఒకటి కలదు. చుట్టును ఎరిమెంటరీ పాతకాలయను మహమ్మదీయ పాతకాలయను కండ్ల పాతకాలయను కొన్ని ఏరిబడులును కలవు. ఈ గ్రామపు జరసంఖ్యనుకూడ 9 వేలందలయ్యెను. ఇట్టి గ్రామమున అధికముగా మొక గ్రంథాలయము లేకయిండుట కడు కోరవలయు.

శ్రీ బాలికా మహాసంఘాల తులన, గోవా:—శ్రీ లక్ష్మీ స్యాంక్ట్ర్యునుగల్గిన భాండాగారములు లేమింతే మేమిప్పుడు మారముగ బాలబాలికల కుమారుల గాఢమై యీ నెల 10 తేదీ మా పాఠశాల ఎరిమెంటరీగ్రామము నెరపున శ్రీ బాలబాలికా మహాసంఘాల గ్రంథాలయము స్థాపించితిమి. ఈ గ్రంథాలయములో శ్రీలక్ష్మీ పురుషులకు సమానస్యాంక్ట్ర్యము కలదు.

నాళం పద్మనాభంగారి చిన్నయ్య:—మొన్నటిదిన మన గుంటూరుపురమున రాజుప్రాంత లింగన సోమయాజులు బి. ఏ. బి. యర్. గారి అధ్యక్షతగిరిన గుంటూరు ప్రముఖుల సమావేశమై కీర్తికేళులైన నాళం పద్మనాభంగారి అకాల మరణమును గూర్చియు విచారమును తెలుపుచు వారి యొక్క కుటుంబమునకు సానుభూతి తెలుపుచు, వారి భార్యకులకును 'ఆర్యవైక్య యువకుల సాహితీసంఘము' లో నుంచుటకు తీర్మానింప బడినది.

ఆర్యవైక్య సంఘము, కేరళ:—కీర్తికేళులకు నాళం పద్మనాభంగారి గౌరవాధ్యము ఈ సంఘమువారు ఈ నెల 18 తేదీని మాటూరు గురజాడంగారి యాజమాన్యమున సభ చేసిరి. అందరి దిగుత తీర్మానములు అంగీకరింప బడినవి. (1) కీర్తికేళులకు నాళం పద్మనాభంగారి అకాలమరణమున కీసభవారు చింతిల్లుచు వారి కుటుంబమునకు సానుభూతిని తెలుపుటకు, (2) చిరకాలము వైక్యసంఘమునకు కీర్తికేళులకు సేవచేసిన పద్మనాభంగారి భార్యకులకు నీ పురుషుల నీ సంఘమువారు నిర్మించుచున్న శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీ హాలు నుంచుటకును, పద్మనాభంగారి గౌరవాధ్యము పురుషులందరి వైక్యల ఆంక్షలు మూడుబడినవి.

ఇనగల్లు-పోస్టాఫీసు:—మాగ్రామముందు, ఆంధ్రవాణి గ్రంథాలయమున్నది. అందు ప్రతిదినము సగుటున ౧౦ మంది పాతకము చదువుచుండెదరు. గ్రంథాలయమునకు, ఆంధ్రదిన పత్రిక, కృష్ణావారపత్రిక, ఇతర తెలుగుపత్రికలు ౬ ఇంకను, అపుడపుడు గ్రంథాలయమునకు పాత్రములు విప్పించుచుందురు. ఇదియును గాక, గ్రామముందు ఆంధ్రవాణి గ్రంథాలయము భాషాసేవకసంస్థాపన మొకటి కలదు. అందు వర్తమానమునకు నాణ్యగ్రంథములు మొదలుకుంచును. ఆపాత్రములను చంకావార్ల కంపుచుందురు. మరియు, వర్తమానమునకు జరుగుచుండును. ఇట్టి చుట్టమైనవలన జరుగు గ్రామముందు బ్రాంచిపోస్టాఫీసు పెట్టవలసినదిగాను అధ్యాప్య కట్టెద మనియు ఎన్ని అర్జీలు పెట్టినను, మామెలు అరణ్యకోదనముగా నున్నది.

గుంటూరు టౌను:—ఇప్పుడు నన్నా భారముచే ప్రతి కట్టణమునకే గాక కట్టెలయందు కలుపు కట్టెలయిటలే నీడలు సామాన్యము చాల యిబ్బంది కడుచున్నాడు. లూటీలు ఎక్కువగుచున్నవి. ఈ యూరను జరిగినవి, కంట్రోలుబర్డరు లేకుండుటన కర్తవ్యము లేమియున్నాను సారముగ దినమునకోకధర పోక్కున అమ్మచున్నాడు. ప్రకృతవన్న చెజవాడలో రూపాయికి 36 అమ్మచుండగా నీయూర మరియు నీయండల మన జాల్లుకేళు మాత్రమే. 21 రూపాయల కమ్మనల నీడని కట్టెలవారి కేక పర్యాయము అల్లెలపు దళచే యింతివారు గాని యమలలోనికి రాదయ్యి. దీప్యతి కల కట్టెలు, రిపాసిలదాల్లు, సుబజ్జీలు మున్నగు ప్రముఖులు ధన లంఠలు 21 రూ. లకు తెచ్చి కొనుచుండ మలమలమును నీడలకు 28 రూ. లకు కొని యెట్లు తిరింపగలరు. కండలార్లించువారికే దరిద్రముకలిగిన మాబోటి సామాన్యులకి యెమో నీకే విచారించెదరు గాక యని విన్నవించు, పురవాసి.

వృత్తాంతములు

నెలపు:—బల్లారి దివిజను ఎన్నికృతిపు యింజనీక బాపెలు గారికి 12.11-19 వ తేదీ మొదలు 6 వారములు నెల వియ్యబడెను.

ఎస్. రంగ నాథం బి. సి. ఎస్. గారు:—నీరు నంది యాల దివిజనుకు నియమింపబడిరి.

అంటువ్యాధుల చట్టము:—ఈ చట్టము చెన్నపురి రాజధానికిగూడ వ్యాపింపజేయబడెనని యిండియా నెతలు నందు ప్రకటించబడినది.

రాఘవ కురుపు గారు:—మైసూరు దొరతనమువారి కిందపన్ను చర్యలను గూర్చి కోవిడుడగు రాఘవ కురుపు గారిని కలకత్తా బడ్డ కంపెనీవారు హెతుక్రమ ద్వారా గ నియమించిరి.

నియోజనము:—కలకత్తా కాంగ్రెస్ మను సభ్యులుగా నియోజింపబడుటకు డి. సి. ఘోష గారును ఒకపాళ్ళయ్యి యును నిలదిరి. ఆవాద్యలోని వారిలో హెచ్చుచుండి పాళ్ళయ్యి తేమైనను ఘోష గారికి 700 వోట్లును కాడిగారికి 381 వోట్లును వచ్చినవి.

ఇటీవల లండను నుండి కలకత్తా కే తెలిపిన "మాహాం" ద న స్త్రీ మరులో మా 1,25,000 ల విలువగల కపాలా లిక్కుల పోయినవి పోలికువారికి తెలిసెను. స్త్రీ మరు దాలో పోయి నెయిడ్, బొంబాయి, కోలొంబో, మదరాసులం దాగెను. నేరాక్రమకాళివారు నేరస్థుల కనుగొన బ్రయత్నించు చున్నారు.

మైసూరులో దళసరా:—ఉత్సరములు అక్టోబరు 1-వ తేదీనుండి పూర్తిరంభ మగును. సహకారసభ బి. కె. తేవనాన గారి అధ్యక్షత కింద జరుగును. సభను యంతరాళిగాను పూర్తిరంభించెదరు. సర అట్లున రహిగాను విక్రయివ్యాధులకు తట్టరదానసభయం దుపన్వసించెదరు. పారిశ్రామిక కృషిసభ నము, మానిటరుసమావేశము, నిమ్మకాయల సమావేశము రెండు రోజులు పంచెములు కుస్తీ కనరత్తుల కృతినధిసంఘసభ చున్నగునవి జరుగును.

పురుక్కోటరాజు గారు:—రాజుగారు భార్యయు కుమారుడు ఆస్త్రేలియానుండి బయలుదేరి యీ నెల 11 వ తేదీకి కొలంబోకు వచ్చిరి. 25 వ తేదీనాటికి పురుక్కోటకు వచ్చెదరు. వారిలో ఉండకయిండలమున కేగి 22 వ తేదీని గన ర్చుతగారిని చూచెదరు. సంస్థానియును మహాదికములు హెచ్చు గానున్నవి. ఆరుగురు చనిపోయిరి. కలరావిషజ్వరములగుడ పృథులము గానున్నవి. గాని మహాదికములే చాల హెచ్చుగా నున్నవి. విషజ్వరమునకు బీజాలు వేయియకొనవలెనని అధికారులు ప్రకటించిరి ఆగస్టు 15 వ తేదీ మొదలు నెలభరు క 18 గురికి వ్యాధిపోకినది. 7 గురు చనిపోయిరి.

లాహోరులో దండన పోలికుదళము:—లాహోరులో (ప్ర్యానిటిపు) దండన పోలికుదళము నేర్పరువ కలెనని

ఓద్యాగుగారు వెనుక నూచించిరి. లాహూరులో అల్లరుల వలన నష్ట మధికము గలగలెను గాన నట్టి పోలికుదళము నేర్ప రువ నరసరము లేదని పోతులు నగర పాలకసంఘాధ్యక్షునికి వ్రాసి తెప్పి నెంట్లు గనర్చు గారికి విన్నవించ గోరిరి. ప్రజలు కాంతిచిత్తు లగుచున్నకరి కట్టి ఏర్పాటు కూడదని క్రమ్యాధు పత్రిక వ్రాసినది

రైల్వే దొంగతనములు:—తెంగుకూరు చెన్నపురి రైలుబండ్లలో ప్రయాణికులకు యువారు పలువురు కడు సాత్తులు పోవుచున్న కరి తెలుపుచున్నారు. ఇటీవల న్యాయమూర్తి తేక్కులు, ఓడ్లప్పు, గోడప్పు, క్రేపుప్రాకు గార్లు సాత్తుపోయినవి. జోలారుమేల పోలికుగారు చనిచేసి తేలికబ్రిడ్జి స్టేషనులో గోపాలరాజురను వారు ఘట్టుకూకుంటిలో నుండి కచ్చు చుండగా పట్టుకొనిరి. చాలాగడియారములు, వుంగరములు చున్నగునవి పట్టారం, చెన్నపట్నం, తెంగుకూరు, మలబారు మున్నగుతావులందు దోకినవి. వానిని ఆక్రొణము జయిలో నందిరి. జోలార్చేటలో పోలీసులకి సవనారించిన ఆల్ఫుడు కాన్సురుకు 6 నెలలు కఠింకత్తు విధింపబడినది.

తూర్పు ఆఫ్రికాలోని భారతీయులు.

19 వ తేదీ జరిగిన సామ్రాజ్యకానసభయందు తూర్పు ఆఫ్రికాలోని కర్తవ్యలను గూర్చి సామ్రాజ్య కానసభయందు మా|| చాచా గారడిగిరి తూర్పు ఆఫ్రికాలో భారతీయులు మొదలగు ప్రాచ్యతే ములయం దేవగింపు ప్రబలమున్నదను ట నిశ్చయము. మార్చి నెలలో నటించి ఆరీభాయి బీబాన్ గారు చున్నగువారు కచ్చి కచ్చుకుఖులకు బాగుగా విర రించిరి. వారి యిబ్బందులను తెలుపుచు వానిని వెంటనే తొల గించ గోరుచు రాజుప్రతినిధిగారు వెంటనే యిండియామంత్రి గారికి తెలిపివార్త నందిరి.

పిమ్మట దక్షిణాఫ్రికా ప్రతినిధుల విజ్ఞప్తి:—ఇం దియా మంత్రికి వందరి. సామ్రాజ్యమునందలి అన్నిదేశ ములందును కక్కినవాతో సమానముగు స్థానము భార తీయులకు గూడ నొసంగబడవలెను. దక్షిణాఫ్రి కాలో భారతీయులకు గల యిబ్బందులకు తొలగింపవ లెను. ఆతేకపు కానసభలు స్థానికసభలు చున్నగువాని యందు భారతీయ కృతిని ధులకు కగిన స్థానముల నొసంగవలెను. నూలు భాష్యము నూనె మొదలగు వ్యాపారములందుగూడ నవలం భారతీయులకు కలిగింకుచు చున్న యిబ్బందులగుడ తొలగింపబడవలెనని మేమిదిరకే యిండియా మంత్రికి వ్రాసితిమి. ఈగూడా కర్తకసంఘము నందు భారతీయ ప్రతినిధి ఒకనుమక్రమె యొడినను ఆసంఘ మువారుగూడ భారతీయుల కనుకూలముగానే తీర్మానించిరి. నివాసస్థలములను విడదీసి భారతీయులకు ప్రత్యేకస్థలము నే ర్పరుచుట ఆక్రమరుని మొదలునే ఆక్షేపించబడినది. అధికే కనకుల మంత్రి వీరినిగూర్చి మరల నాలో చించ బడునని చెప్పెనని బాల్మెను గారు నడిచిరి.

అల్పెనీ గారు.

లండను, సెప్టెంబరు 18:—ఫెలిక్సులో తట్టణమువారు అల్పెనీగారిని గౌరవించిరి. సామ్రాజ్యభివృద్ధికి ఎల్లవారును ప్రయత్నింపవలెనని అల్పెనీ గారు హెచ్చరించిరి.

భాగ్యవంతు లెవరు ? ఆరోగ్యవంతులే. (1045)

ఆరోగ్యమునకు అయుర్యేద కౌషధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి

జీవామృతము	అమృతామలక తైలము	జంబీరరసాయనం	మంచాననలేపము
6 బొమ్మలు 8-4-0	6 బొమ్మలు గల సీసా 1-0-0	ఉష్ణుల బోగొట్టు	తాపర నణము
8 బొమ్మలు 1-12-0	8 బొమ్మలు గల సీసా 0-8-0	సీసా రు. 0-10-0	దక్షి రు. 0-10-0

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

స్వాకింగు - పోస్టేభిర్లులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము.

కంటి విలాసము:
వండిట్, మదరాసు.

మేనేజరు, అయుర్యేదాశ్రమము, మదరాసు.
రెడ్, ఆచార్యుక్ విధి, మదరాసు.

జూ బు లు

I

గంజాంమండల గ్రంథాలయమునాసభ.

అయ్యో, ఈ నెల తేది 3, ఆంధ్రవత్రికయందు నై సభనుకూర్చి "గ్రంథాలయభిమాని" వాగ్దేవతలను చూచి తిని. ఈ సభ ఇచ్చటజరిగినదనిన కొంతో, బ్రహ్మపు రాంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజమువారు ఆహ్వానించి గాని, ముందు ఆహ్వానించి, పిమ్మట కష్టమతోచి మానివేసిరి. కాని మఱి ఏగ్రంథాలయమువారిని జేయకుండ జేయవలయునను శ్రద్ధతో ఆహ్వానించి నుండలేదు. కొన్ని ఆటంకములు కలుగించుటకే కారణమైనది ఈసభ పరియోజనములందు జరుగుటకు ఏర్పాటుగూడ జరుగలేదనియుండను. ఆలస్యమునకు కారణములు తెలిసియుండి, ఈగ్రంథాలయమువారి ఆహ్వానము రద్దుపరచి, వేరేస్థలమందు సభ జరిగింప వచ్చుననియుట భావ్యముకాదు కావుననే అట్లు చేయలేదు. సాధ్యమైనంత వేగమే సభజరిగించుటకు తగినంత ప్రోత్సాహముచ్చయన్నాను. సభ ఆలస్యముకాదుగనుటకులవల వచ్చుచోమాడ మీమియును లేదు కాను, జూలై నెలలలో జరుగవలసియున్న ఆంధ్రవత్రిక గ్రంథాలయమునాసభ, ఇప్పుటివరకు జరుగకుండుటకులవల సంభవించిన నష్టమేమో తెలియలేదు. గ్రంథాలయసభలు ఆలస్యముగా జరిగినంతమాత్రమున, గ్రంథాలయభిమానులకు ఉత్సాహభంగము కలిగినయెడల, అట్టి యుత్సాహము చాల అస్థిరమైయుండును. సభ కర్మలో జరిగించుటకు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. ఆరంభం 14-9-1919 ప్రోత్సాహకడ సింహాచలం.

మండలగ్రంథాలయసంఘ కార్యదర్శి

II

ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి కార్యాల.

(ప్రాచీనవిద్యార్థుల సమావేశము.)

సోదరవిద్యార్థులారా! వైదిక క్రింద మన సోదరులు కొందరి సమావేశము రాబోవు దినరా నెలవులలో జరుగుట భావ్యమని మన యాంధ్రవత్రికా యజ్ఞమున ప్రయోజన సంకల్పితి మికు వికడమే. ఆంధ్రోద్యమమునకు పునాదిమైన నీవాతీయ కార్యాల విద్యార్థుల మందరూ సమావేశమై గురువులకు పూజ లొసర్చి మనవిధి యగు, మాతృభాషాభివృద్ధికి అట్లు చేయవలయునో, మనదలగు విషయముల సాలోచించుటయు భర్యము. కాని రాబోవు దినరా నెలవులలో మాతృభాషాభివృద్ధికి పడరాని యునుమల బడి, అన్యాయములై అలా అట్లుగా యని యా ద్రావణములతో మొలచియున్న మన పాంచాలజ్ఞ సోదరుల సమావేశ నిర్వహణకు 28 మంది అట్టోబరు 4 వ తేదీ వరకు సమావేశమై మన చెన్న నగర నాయకులు నిర్ణయించుట మికు విధిర మీర ఆచారమే మన భారతీయభటులు గూడ భగవదనుగా నిదివరకు నిర్ణయించుకొని పంజాబు సోదరుల సమావేశము మన మన నాయకులు ప్రయత్నించగ నే వారుగూడ కనుమడంబున వారి కర్మవారము దిగుబరువరకు నిలిపి. వాతీయకార్యాల విద్యార్థులమగు మనమిట్టి కష్టసమయమున మనసోదరుల సమావేశనిర్వహణకు పాటుపడక మన సమావేశ మేర్పరచుకొని సంజో మముగ నిసములు గడపుట భావ్యము గాను. మనసమావేశము సంక్రాంతి నెలవులలో జరుపుకొనవచ్చును.

వాతీయకార్యాల శేరణు రామస్వామి.
మదనపల్లి ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధి.

III

కమ్మమహాజనులు-చురము.

అయ్యో, ఈ నెల 7 వ తేదీ సంగమచామర్ల పురమున శ్రీమత త్రిపురనేని రామస్వామి చాదరిగారి యాధిపత్యమున నొకసభ జరుగబడినది. కమ్మవారు కూడ్రులా లేక క్షత్రియులలోయనియును, వారు కూడ్రులైనను వారివంశము వారును వేదములయందు చెప్పబడుచున్నవా లేయనియు స్పష్టములకు వేదములకుల తారతమ్యములకు గల కారణములను వివరించి కర్మలయందు కర్తవ్యమును నిర్ణయించుటకై యీ సభ జరుగబడినది. రాకీ కృష్ణచూడార్యులుగారు మున్నగు కండిభూల సభసలంకరించి. సభాభ్యుత్థులు తన ప్రారంభోపన్యాసమునందు తమకు క్రుతితుండు తక్కు స్పృశ్యులకుల యందేమి, పురాణాదులయందేమి విశ్వాసములేదనియు, పరస్పర విరుద్ధభావములకు వేరేమిలేదుననియు, కొన్ని దృష్టాంతములను చూపును వేదము లొక్కటియే మనకు విశ్వా

సార్వములనియు చెప్పిరి స్పృశ్యులకు ప్రమాణమున నొక మను గూర్చి రాకీ కృష్ణచూడార్యులుగారు మున్నగువారికిని అభ్యుత్థులకును కొంతవర్తన జరిగినదనిక శ్రీచక్రమహాసంఘ జేయన్. వి. సరస్వతీ స్వామిలవారి స్పృశ్యులకు అక్రమానుమతి నిరూపించు కొన్నియు వాదనలులను జరిపి వినిపించిరి. కృష్ణచూడార్యులుగారు మున్నగువారు స్వామిలవారి ద్వివిధ యు వాదనలను వివరించుటకు తమకు కొంత గడువి అభ్యుత్థులనును కొంత సభకుండి వేదలిసోయిరి. తరువాత కొ నెల మూడి గోపాల కృష్ణయ్య చాదరి గారు స్వసాంఘికపాలోపాత్యము నిరాకేక జేయుననియు విద్యాలపమునకు తగినంత కృషిసల్పి మన సంఘము ముందుకువచ్చుటకు ఎల్లరు ప్రయత్నింపవలెననియు మునుచువురుగుగ, నొకగంట కాలము ముచ్చటించి శ్రీ స్వామిలవారు కమ్మవారు కూడ్రులు వారనియు, క్షత్రియులనియు నిరూపించుచు సూర్యోదయము వాడుచున్న దానట్లు జనవలంబకొడుకని యథోయ బోధించుచుండుటచేత నది విశిష్టించి తర్కబద్ధమున వాడుకొనుటకై హెచ్చరించుచు వారి యుపన్యాసమును ముగించిరి. తరువరి కొందరు సభ్యుల యుపన్యాసము లైనవెనకే సభాభ్యుత్థులు తమ యంత్యోపన్యాసమున చరిత్రలనుబట్టి చూడగా స్పృశ్యులకు లోకజేభాగమువారు వ్రాయుటచే వారి కితిరభాగముల వారిచాడ తెలియనికారణముచేత కమ్మవారినియమై యందు వ్రాయలేరనియు, దక్షిణ హిందూస్థానమున నున్న క్షత్రియుల యాచారముల కనుగుణముగానే యచ్చటి కమ్మ వారుండుటచేత క్షత్రియులని భావించవచ్చునేమో గాని యది తమ యుద్దేశము గాదనియు వేదానుగుణమున కమ్మవారిల్లక కర్మలను నిరాధుటముగ మున్నందు జరుపుకొన వచ్చుననియు నిర్ణయించుచు తమ యుపన్యాసమును ముగించిరి. ఈ సభకు రూపము 400 మంది జనులు పాల్గొనుచుండుట కచ్చియుండి.

కొత్త భావయ్య.

IV

ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాదులు

ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాదులు యునుమలు అను క్రింద 27-వ ఆగష్టున తమ వైవిధ్యత్రయము వాగ్దేవ దానిని చదివెడి. మా ఆద్యవ్యవహార నిర్వహణ ప్రసిద్ధింబుగా రగు లక్ష్మణాను సంగమేశ్వరరావు పంతులు గారి వదలి పది ప్రించిన పిమ్మట మా తాలూకాబోర్డులోనిద నీ ప్రారంభవిద్యా పాఠశాలలు మాతముగా నిర్విభజనములయందు అనేక ములు స్థాపించుటకుయేగాక అట్టి విద్యాపాఠశాలలన్ని యు నివహింపవలయునై బాలబాలిని సంహారము క్షయమై, కల్లుయెచ్చుచి. మనవిభక్త్యులవారు కానించినకొరకు ఉపాధ్యాయులందరకు నెల 1-కి రూ 12 వేతనమునకు తక్కువలేకుండ నియ్యటకు ప్రసిద్ధింబు సంగమేశ్వరరావు పంతులుగారు ఆచరణించి వేతనముల నిర్వహించుచున్నారు. ఇట్టి సంగతిలో, మొన్నటి మన ప్రాథమికపాఠశాలలో పాఠ్యాదులు తన గొడవలో కొందరు తాలూకా బోర్డుల ప్రెసి డెంటులు మాత్రము గన్న మెంటువారిచే నూదింపబడిన వే తనము నిత్యోపాధులగాక యీ కలవుకాలమునకు బర్రెయల ను సహితము నిరాకరించిరి. అని సత్యేకములైన వార్తలకు వ్రాసి. ప్రెసింకుటరీక్షలో పూర్తిగా నుత్తీర్ణులైన ఉపా ధ్యాయులలో ఏకి కం డెంటురూపాయలు తెనాలితాలూకా బోర్డు ప్రెసి డెంటుగార్యయూనికాకో అట్టి యుపాధ్యాయులు చేర్చు, ఆపాఠశాల తెప్పియో, వేర్కొనినో కొంతవ్యావస్థ ముండును. ఇట్టి నీలాళి నిదలు వ్రాయు మాప్రాథమిక పాఠ శాలలో పాఠ్యాదులు జేరాలకాల నలంకరించుచున్నాడో తెలి యుతున్నది. యధార్థ బర్రెయల క్రింద ప్రభుత్వమువారు నెలకు ఆరు రూపాయలు క్రితముగి కిచ్చుటకు తీర్మానించు నట్టి యుత్తరవులను తాలూకాబోర్డులకు పంపుచు వారివారి ఆవాత్యయములనుబట్టి ఆటలు నే వారికొక్కటాడ నిత్య కచ్చునది. అందుమీదకు పాథశాలాధ్యక్షులను చర్చించి ప్రెసి డెంటు సంగమేశ్వరరావుపంతులుగారు కొంతద్రవ్యము తాలూకాబోర్డునుండి యిచ్చునట్లును, మరికొంతద్రవ్యము ప్రభు త్వమువారిచే కంట్రిబ్యూషన్ గా నిర్వహించునట్లును జేయించిన సమంజసముగా నుండునని ప్రభుత్వమువారిచేత వ్రాసిరట. ఇంకను ప్రభుత్వమువారు వై ఉత్తరవులను వారిచేయించి ఉం డలేదట. ఇట్టివిషయములలో మా మొన్నటి ప్రాథమికపాఠశాలలో పాఠ్యాదులును బర్రెయలను వైతము ఇచ్చుటకు నిరాకరించిరి, అని వ్రాయుట వ్యాచ్యయో మిరుమిక్కిలి కనివారము

నెలవులేకుండ వేసివారను నెల మొకటియూపి కాదు. తమ వా యు అటపాటులయందు కాలము కష్టమైయున్నది తీతానాముచేత బాలర జననిజనకులు మొదలగువాడు, తుంబలనాని వారి సర్వాధ్యులులలో కలిసికొనికలిగినపుడు ఈ విషయము వా రకి మనవి చేసికొనిం పేరువులేత నెల్లు చేసి యుండవచ్చును కాన ఇట్టి గొడవలయూ మాప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాదులు ను సుధృష్టుము నెలవేర్చగోరెదను. స్వభర్తృపా యులకు లాభము కరతలకరము.

కావలెను.

కడవజ్జిల్లా పల్లం పేటలో నుండు ఎన్. వి. వి. డి ఎన్. ఉచితపాఠశాలలకు (Free schools) తెలుగు భాష, గా తెలిసిన వ్రాసుకేసు, బోయర్ గేగు ఎరివెన్గిరీ (రైయన్లు ఉపాధ్యాయులు కావలెను. సదరు జిల్లావారికి ప్రాయశ్చిత్త ఇయ్యబడును. మోగ్యతాపత్రికలతో ఈ క్రింది విలా కనునకు దరఖాస్తులు పంపుకొనవలెను.
జి. వాయుజీప్రో త్తమరావు.
నూపర్ వై జింకు హెడ్ మాస్టరు.
(1752) ఎన్. వి. వి. డి. ఎన్. మూల్, పల్లంపేట.

శ్రీ మైలవరం బాలభారతి సమాజమువారు తెజ వాడలో ఈనెల 23 వ తేదీ మంగళవారం రాత్రి

సా వి త్రి నాటకమును

ప్రదర్శన మొనరింతురు
మొరారంపండుగ యగుటచేత తరునగా రెండు కనివారములు నాటకప్రదర్శనములు లేదు.
ఆరగ 27-9-19, 4-10-19 తేదీలు.
రేట్లవివరం:— రు.2, 1-8-0, రు. 1, అ.8, అ 4.
(1752) కొ. వట్టాభిరామయ్య, కార్యదర్శి.

ఆంధ్రమహాననగృహము
(ఆంధ్రా శ్రీ మ ము.) (1754)
312, తంబుకెట్టి పీఠి, జూర్జి బౌజ్, మదరాస్.
ఇది లాభమును గడించుట కేర్పరుకు బడ లేదు. తెలుగువారికి అనుకూలముగు భోజన ము పెట్టుటకు మాత్రమే యేర్పరుకుబడినది. పంటచేయుటకు తెలుగుదేశపు బ్రాహ్మణులే నియమించబడిరి. ప్రారంభమై నెలదినములు మాత్రమే మైనది. ను మారు 100 మంది ప్రతిపూటను భోజనము చేయుచున్నారు. చెన్నపురికి వచ్చు ఆంగ్లం లందరు యిక్కడ భోజనపరువాయము పొంద ప్రార్థితులు.

Vitafer
The Greatest of all Tonic Foods
has been aptly described as "Super-nourishment for brain and body."
It is a scientific Food tonic, richly endowed with body-building elements. It is not a temporary stimulant, but an abiding influence for good health.
The GOLD MEDAL Tonic Food
SPENCER & CO. LTD.
SOLE AGENTS
Madras and Branches.
Vitafer Small Tin 2 4 0
" Medium " 3 14 0
" Large " 6 12 0

మిక్కిలి ప్రశస్తిమైన వరిమల్ద్రవ్యము
ఓటో దిల్బహారు (రిజిస్టర్డ్)

వరిమల్ద్రవ్యముల కన్నిటికీ నిది రాజు
ఇండియా-బెంగాల-నెపాల-బర్మీస్ ప్రదర్శనములందును చాల
పతకములును ప్రశంసా పత్రములు నియోజింపి.

దీనిలో సారాయి కంబంధ మేమియును లేదు కాన ఆచార
పరమదియనుచు దీనిని నిండ్రియంతయును నుపయోగింపవచ్చును. వల
విధములగు ప్రయోగముల నుపాసన దీనియందు గలదు. ఒకటియేను
చుక్కలు జేయవలయును దీనిని చాలానా. అప్పుడే కోసి తెచ్చిన
పువ్వులవలన వ్యాపించు పరిమళమువంటి కరిమల్ద్రవ్యములకు
వ్యాపించుచుండును. దీని నుపాసన నిలచునంత కాలము మరియే పరి
మల్ద్రవ్యములను నిలువదు. వెడ్జెస్ట్రా (ఆరెట్రాక్టబుడ్జీ) ను 2-0-0
మధ్యస్థాన 0-12-0 చిన్న స్థాన 0-8-0 వి.సి. చార్జీ 0-5-0.
మిశ్రమమునందు వోరెసివో క్రింద పోల్ ఏజెంట్లకు వ్రాయుదు.

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
(D 126 W 100) 185 జామూనగిరి, బొంబాయి.

ప్రకటన

మహా మహాపాథ్యాయ కాక్కుండ వెంకటరత్న కవి
విరచితమైన అమృతమాలై న తొక్రిది గ్రంథములు గలవు.
అంధ్ర భాషాభిమాను లెవరైనట్లగ్రంథముల నయ్యునెంచుదల
వెట్టెదరేని వెంకటరత్న కవి బ్రతుకుంబునకు దీనిని భవనహోయ
మును జేసి గ్రంథముల విమలమైన శిల్పశాస్త్రకృత్రియములను బడ
యగలరు. అందువలన భాషా ప్రేమికు లెవరైనట్లెవరు నిస్సహాయ
స్థిత్యందున్న వెంకటరత్న కవిగారి బ్రతుకుంబునకు మహా
మును జేయుటయందు లెందు ముక్కుతెలుపను గలగ గలవు.

1 శ్రీమతి మౌళివరము (నాటికము) 2 ఘట్ట
కాచలమహాత్మ్యము (ప్రబంధము) 3 అజామిలో
సాఖ్యానము, (యక్షగానము) 4 సత్యవారా
యణపాయనము (ప్రబంధము).

ఈ విషయమై వివరములను తెలిసికొన గోరువారు
క్రింది చిరునామాకు వ్రాసికొనవలయును.

వెంకటరత్న కవి గ్రంథములు
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, రేణు నెట్టిని, నంద్రామ.

జి. స్వల్పము! సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!! గుణ మధికము!!

వంచభావను చూచికొనిన మోసము కలుగదు.

అ మృతాంజనము **జనము**

అన్ని నొప్పలకు పరమాషధము.

తలనొప్పి, మూలము, వాయుపుష్పాభివృద్ధి, పార్శ్వపుష్పల వారదోలును. పొట్టను బోగట్టును
ఇది యిది యననేల నశలవిధమైన పొప్పలకు సంజీవినినంటిది. వనమాలికలతో హిందూదేశముందు తయారు చేయ
అను మంచియగును. దీనిని విదేశములలోని అనేకులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారితో జేయవలయు యోగ్యత
ప్రతిమూల పొందియున్నది. అన్ని దుశాణములలోను చిక్కగలదు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుదు.

తామర తైలము

కామర, తీట, ఏనుగుకట్ట, దురద, ఉంగరములవంటివట్టు, రసికారకు, వెంట్రుక లూడిపోవుట మొదలగు
చర్మరోగములను గాఢముగా నెయ్యగలదు. రాజారాజి బొమ్మను చూచికొనుట మంచిది. వెల 0-6-0 అణా మాత్రమే

మోహనీ తైలము

శ్రీ పునఃపాద వాడుకకు యోగ్యమైనది. రేకులములు మానెగల సీసా 1-కి రూ 0-12-0.

దంత చూర్ణము

వంటనొప్పలకు చిక్కవధము; నుపాసనగలిగియుండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది.
దబ్బి 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి రూ 1-2-0 అ.

అ మృతాంజనము డి పో,
109, ప్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి. 6, తంబు శెట్టి ఏధి, నంద్రామ.

సత్యాగ్రహ స్వదేశ పట్టుచీరలు

వివాహ సమయము లందు బహుమతిగా నిచ్చు
టకును, ప్రతిదినపు ఉపయోగమునకు తగినట్లు
నేయబడినవి. ఇంగ్లీషు, చీనా, మంజీత్ మరీ ఇతర
విదేశపు పట్టును వాడుట లేదు. హిందూదేశము
నందు తయారైనట్టి మేలైన పట్టుమాత్రమే ఉప
యోగింపబడుచున్నది. విదేశపు రంగులను కూడ
వాడుట లేదు. ధరలు మొదలగునవి తెలియగోరు
వారు ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాసికొనవలెను.

స్వదేశి ఇండస్ట్రియల్స్ కంపెనీ,
505, హాడిసో-పేట్ రోడ్డు, **లిమిటెడ్,**
(962) **కంబీవరం.**

పాశ్చాత్య వేంకటాచలస్వామివారి
ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంశధములు.

1 **అక్షివిలాసము:**—అక్షివైషమ్యము క్షేమ కోగుణ
కు అక్షివిలాస రహితమున నిరోధింపై యున్నప్పుడు. ఒక
యొక అక్షివిలాస రహితముగ సీసా కనుముగ్గ ముగియే
పైనుట సర్వోత్తమమైన సిద్ధాంతము. వేంకటాచల స్వామి
వారిలోనునుగ అప్పుగలదు. 50 పైసలు. ముంబైలో బాల్లారి
స్టోరములు, నన్ను పూలేము వెంకటాచల కవుల నుండును.
సీసా 1-కి 1-0-0, రె-కి 1 యణాం. (594)

2. **శ్రీనివాస తైలం:**—క్షేమ గడ్డలకు, నందుల పొట్టి
బావులకును మంచియగును. సీసా 1-కి 0-12-0, రె-కి 1 యణాం.

3. **తైక్వాక రాసనం:**—దీనిని నేరంపిగవట్టునెంచుదల
మాత్రమును కట్టుక (కలరా) బాంతిఫేబి, కిరీకేడి, అత్యల్ప
క్షేమము నుండునా గలదు. సీసా 1-కి 1-0-0, రె-కి 1 యణాం.

4. **బాలసుఖోదయము:**—దిద్దలకు అలకాతి; దియ్యది
జెందు. నుంజునా, మలబద్ధము, అత్యల్ప క్షేమ, కృత్రిమము, కను
భిత్తియుండుట, ఆకలితేమందుకు మెంజునునవి నుండునా
దిద్దల పుష్టిగలకా రనుచును. సీసా 1-కి 0-12-0, రె-కి 1 యణాం.

5. **కోకాచయసార కస్తూరిమూర్తలు:**—దిద్దలకు వలె,
పు ముడిసవారికి, బొంతిలకు ఈ క్షేమ నుగ
రాది. నుంజునా, కడికము, కన్ను, అత్యల్ప క్షేమ, కిరీ
కాతం, పార్శ్వకాయావృ, మలబద్ధం, ఇద్దరం,
చతివ్వలము, దుర్బలము మొదలగు యింక
నేక రోగములను నుండునా వేంకటాచల (501)

150 మూత్రము గల సీసా 0-4-0
శిశువుల కన్నులలో 0-8-0 1-8-0
" " 12-కి 2-18-0
" " 20-కి 8-8-0

ఇది వాస్తవముతో మాడ అనుపాదము తెలుగున కనుబడును.
శ్రీ నీలాచారియర్ ప్రవృత్తి, ముంబై.

మీ బాయ్ ల ర్లు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న “ఇంగ్లీషుబాయిలరు కామ్రోజియన్”ను
యువయోగింపవలయును. దాని నుపయోగించిన బాయిలర్లు శ్రుప్తపట్టి పొక్కులు
పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్టుకు చక్కని మెరుగు
నిచ్చును; ఆవమునున్న గొట్టములనున్న శ్రుప్త పట్టుకుండగను శుభ్రముగాను
నుంచును. ఈ కామ్రోజియన్ యువయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు
చెడిపోకుండ ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యువయోగమును గురించియు ఫలహాను గురించియు అసలు
యేజెంట్లకే వ్రాయవలయును

6 గాలనులుగల రమ్మ 1-కి రూ 26-0-0

ది రెలయన్ను ఫౌండ్రీ అండ్ ఇంజనీరింగు వర్క్సు,
తనాలపెట్టె నెం 553 రు

389 **మదరాసు**

(వై కామ్రోజియన్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)